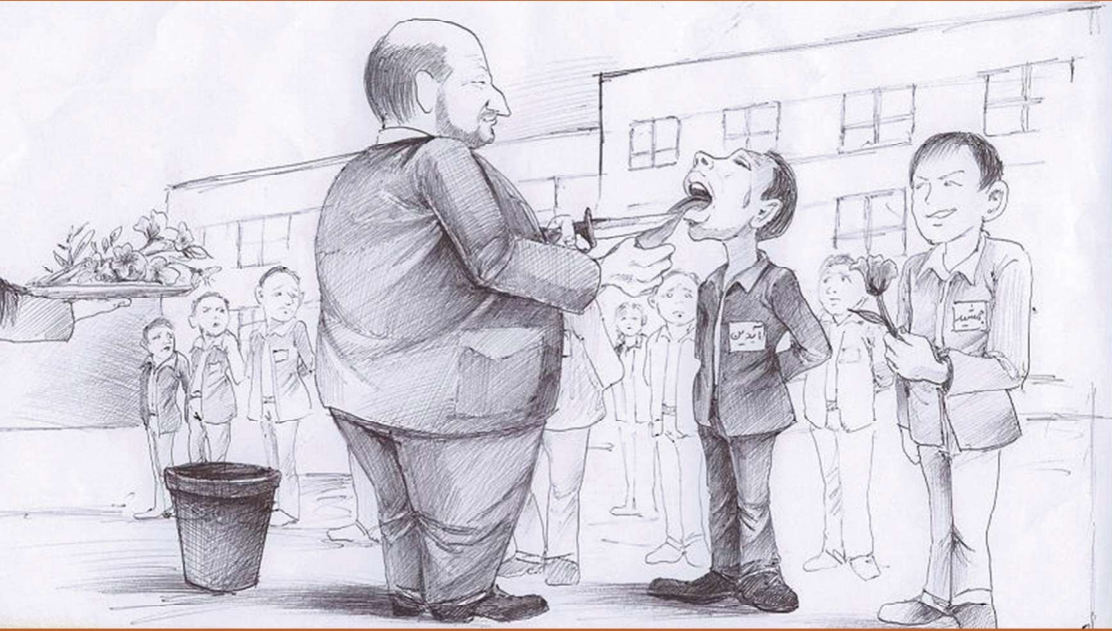

ایرانی

سیاسی، کولتورل و سوسیال دیجیتال درگی

- ◀ ۲۳ سنٹیایر یا ۱ مئھر گونو ایر اندا مدنی هولوکاست گونو آدلاندیر یلمایدیر - سیمن صبری
- ◀ ایران-دا سون یوز ایلده انتنیکلره قارشی سیاستلر - علی سلیمانی
- ◀ فارس مکتبلی آذربایجان اوشاقلارینین کابوسو - بابک آزاد
- ◀ آنادیلی و اینسان - دکتر حسین عیسی لی
- ◀ اولوسال دیل قاور امیندا آذربایجان تورکجه سینین گرچکلی - انلدار قاراداغلی
- ◀ آنادیلی، بیرلیک سیمگه سی - امیر مردانی
- ◀ دیل میلی کیملیگین تمل داشی و چردگی دیر - بابک بخت آور
- ◀ گونئی آذربایجان و آنادیلی (تورکجه) - اوغوز تورک
- ◀ بوتون دیل توپولملاری بر ابر حاققا مالیکدیر لر - یونس شاملی

اڀر لى

| Eylül 2017

| مهر ۱۳۹۶

| انڊيتور: داوود توران

ایرانی

سیاسی، کولتورل و سوسیال دیجیتال درگی

فهرست

- ۲ ◀ اندیپتوردن - داوود توران
- ۳ ◀ ۲۳ سننتیایر یا ۱ منهر گونو ایراندا مدنی هولوکاست گونو آدلاندیریلمالیدیر - سیمن مسیری
- ۵ ◀ ایران-دا سون یوز ایلهده انتتیکلره قارشی سیاستلر - علی سلیمانی
- ۷ ◀ فارس مکتبلی آذربایجان اوشاقلارینین کابوسو - بابک آزاد
- ۹ ◀ آنادیلی و اینسان - دکتر حسین عیسی لی
- ۱۱ ◀ اولوسال دیل قاور امیندا آذر بایجان تورکجه سینین گرچکلری - انلدار قار اداغلی
- ۱۳ ◀ آنادیلی، بیر لیک سیمکه سی - امیر مردانی
- ۱۶ ◀ دیل میلی کیملیگین تمهل داشی و چر دگی دیر - بابک بخت آور
- ۱۸ ◀ گوننی آذربایجان و آنادیلی (تورکجه) - اوغوز تورک
- ۲۱ ◀ بوتون دیل توپولملاری بر ابر حاققا مالیکدیر لر - یونس شاملی

◀ آندیتوردن

داوود توران

یاخلاشیق ۱۷ ایل قاباق ایلک درگی ایشینه باشلادیم. زنگان آزاد بیلیم یوردوندا سوسیولوژی اوخورکن ایلک ایلینده شهاریار آدلی درگی چیخارمیشدیم. او درگی من تورکییه یه گلدیکدن سونرا دا یایمینا ایللرجه دوام آتدی. بوگون ایسه دیجیتال «ایره لی» درگیسی نین یاییم هیجانینی یاشاماقداییم. تکنولوژینین گلیشمه سی ایله آرتیق کاغاذ و باسقی یا احتیاج دیولمدان درگی ایشلری داها فرقلی بویوتا داشینمیشدیر. بو درگی آراسیرا میلیلی و اؤزل مناسیبتلرده و داها سونرالار اؤزل قونولار ایله اینترنت دونیاسیندا یایملاناجاقدیر.

بو ساییمیز ایسه ۱ مئهر (ایران-دا اوخوللارین باشلامیسی) ایله باغلیدیر.

سیمین خانیم صبری ۱ مئهر گونونو مدنی هولوکاستا بنزه ده رک، بو گونده مدنی اعتراض یوللارینی یازمیشدیر. علی به ی سلیمانی اولایا تاریخی آچیدان باخاراق سوره جی آنلاتمایا چالیشمیشدیر. بابک به ی آزادین یازی ایسه مسئله یه داها چوخ حقوقی آچیدان اینجه لمک اولموشدور. دوکتور حسین خروشی آنادیلینین دوشونجه و گؤرسا دونیامیزدا اؤزونو نئجه گؤستردیگینی بیلیمسل آراشدرمالارا دایاناراق اله آلمیشدیر. ائلدار به ی قاراداغلی ایسه اولوسال دیل قاورامیندا آذربایجان تورکجه سینین گرچکلری یاز سیندا دیلیمیزین بیلیمسل و فلسفی یؤنلرینی آراشدرمیشدیر. بابک به ی بختاورین یازیسی ایسه دیل و کیملیک ایله ایلگیلیدیر. امیر مردانی یاز سیندا آنادیلی نین بیرلیکیمیز اوچون اؤنمینو وورغولامیشدیر. و سون اولاراق دا اوغوز به ی تورکجه میزی نئجه قورومالییق یوللارینی اینجه لمیشدیر. سون مقاله ده

ایسه یونس به ی شاملی اولوسلار آراسی بیلدیرگه لرده آنادیلی حاققی و ایران یاسالارینین بو قونودا قارشیلادشدرماسینی اله آلمیشدیر.

درگیمیزده سیاسی و فیکری فرقلیلیکلر گؤزتمکسیزین چالیشدیق هر کسین فیکرلرینی بورادا یانسیداق. بلکه بو آذربایجان میلی حرکتی اوچون ده بیرلیک آدینا بیر باشلانقیچ اولار. بیزی بیر یئرده توتان گؤزل آذربایجانیمیز و تورک دیلیمیز واریدیر.

۲۳ سئنتیابر یا ۱ مئهر گونو ایراندا مدنی هولوکاست گونو آدلاندیرمالیدیر!

سیمین صبری

هر بیر اینسان ان آزیندان اوچ دیل بیلمله دیر

* آنا دیلی

* اورک دیلی

* اینگیلس دیلی

۱. جی دیل، آنا دیلیدیر. آنا دیلینده یازیب و اوخوماغی اوږیرنمک، هر بیر اینسانین تمل حاققیدیر.

۲. جی دیل، اورک دیلیدیر. اوره بیمییزین اوږیرنمک ایسته دیگی دیلدیر.

۳. اوچونجی دیل، اینگیلس

دیلیدیر. اینگیلس دیلینی هر کس اوږیرنمهلیدیر.

بیر دیلین اولماسینی و هئج بیر میلّت و یا کولتوره باغلی اولماماسینی تاپیلماسینی اوماردیم. آنجاق ایندیلیک اینگیلس دیلی دونیادا گنیش سوییهده یاییلیب و بو اوزدن ایستر-ایسته مز بو دیلی اورتاق دیل کیمی اوږیرنمهلی بیک.

**بیر مئهری گرک "مدنی
هولوکوست" گونو آدلاندیراق،
چونکو او گون فارس
دیلی و مدنییتیندن باشقا
دیللر بو اولکهدده و اونونلا
برابر فارس اولمایان
مدنیتلر ایلکین اولاراق
علیللشمه یه سونرا اولومه
محکوم اولونورلار.**

بیرباشا و یا دولایی یوللا ایش بیرلیگی ائتمکدیر. فارس دیلینین بیر مئهر-ن فارس اولمایان ایلک مکتب یامدرسه یا تور کجه دئسک اوخولاری اوشاقلارینا زورلا تدریس ائدیلمه سی باشلا دیلماسی و آنا دیلیندن اولاری محروم ائتمک بیرباشا ایران مدرسه لرینی اوشاقلارینا زورلا تدریس ائدیلمه سی باشلا دیلماسی و آنا دیلیندن اولاری محروم ائتمک بیرباشا ایران مدرسه لرینی ۱۰۰ ایل-ه یاخیندیر کی، مدنی-کوتلوی یاغین اوچاقلارینا چئویریب. اگر هیتلر طرفیندن اینسان یاندیرما کوره لرینی ایجاد ائدیلمه سی، ایراندا دا مدنیتلرین یاندیرلماسی تاسوف کی، فارس دیلینین آراجیلیغی ایله مدرسلرده حیاتا کئچیریلیر. بو مدرسه لرده یاخود مدنیّت یاغین کوره لرینده گوناھسیز اوشاقلاریمیز آریا-فارس اؤزونو به یه نمیش مدنییتین تام ایختیارینا تاپشیریرلار.

مدرسه لرده بیرباشا کولتورل عللیلیک جینایتی باش وئیریر. بیر مئهری گرک "مدنی هولوکوست" گونو آدلاندیراق، چونکو او گون فارس دیلی و مدنییتیندن باشقا دیللر بو اولکهدده و اونونلا برابر فارس اولمایان مدنیتلر ایلکین اولاراق عللیلشمه یه سونرا اولومه محکوم اولونورلار. بو گون ۶۵٪ فارس اولمایان اوشاقلار زورا اکیلیق

(امین مالوف - نورویج ۲۰۰۶)

آنا دیلینده ائییدیم الماق هر بیر اینسانین تمل حاققیدیر و بو حاقدان باشقا لرینی محروم ائدن سیستملری مودافیه ائدن شخصلره اینسان آدی وئرلمه مه لیدیر. بو حاق واز کئچیلمز و اوزرینده بازارلیق اولونماز دیر. بو حاقدا هر جور اینکار ائدیجی و جایدیریجی ایضاحات اینسانلیغا خیانت ائندلره

تطبيق اولونور. ياد ديل و مدنيت، يانی فارس ديلي و كولتوروندن باشقا بير ائيديم يولو بوراخيلمايغی اوچون اونلار يا بو مدنی يانغین اوجاقلارينا گيرمه ليديرلر يا دا اتولرينه گئری قاييديب تحصيل حاققارلار يندان واز كئچمه ليديرلر.

فارس "ضیالی" جمعيتین بو جينایت قارشيسيندا کی سسيزليگی حتی بعضا غدار جاسينا اونو ساوونماسی، بير قروپ گویا دئموكراتيا و اينسان حاققاری طرفدارلار ينين آلتيندا قارالکه دير.

هر بير موعليم پئشه سينده چالیشان ايران وطنداشی، نه يازيق کی، اصلينده بير ديل و مدنيت جلالدين چوريليب و غئیری-فارس اوشاقلارينا نئچه يوز مينيليك معنوی خزينه و ديرلرينی اؤيرتمک يئرینه، تاماميله بو ديرلردن اونلاری قوپاريب آير و باشقا بير ديل و مدنيت داها دوغروسو كيمليك ايله يانی فارس ديل و مدنيتنه دئيشير. مکتبلر و مدرسه لر اصلينده ايراندا ياشايان و فارس اولمايان خالقارلارين مدنی ميراثينين ساللاقخاناسی، يا دا يوخ ائديجی اوجاقلاريديرلار. اونلار آنجاق فابريك كيمي بير ديله و بير مدنيت، فارس ديلي و مدنيتنه خادimler تربيه ائديب، حتی فارس اولمايان ميلتيرين اؤزوندن بئله اؤز مدنيتی و ديلينه قارشى عسکر آسيميله قاتيللر ايستتحال ائتمكده ديرلر. حال حاضيردا بو قيسيمدان آز آسسيميله فيلسوف ضیالی حتما دولت خادیمی و اونيوترسيتتت پروفئسورو کی تورك ديلينين علئيهينه گونده بير تحقير ائديجی و آشاغی لاييچی يازيلار بوراخير آز دئيلدير.

ايران بو مدنيت يانغين اوجاقلاری سايه سينده ۶۰ ميليون ساوادسيز ايله دونيانين ان بؤيوك ساوادسيزلار اولكه سيدير. بونون اوچون ب م ت-يه گؤزه ساوواد ايلك نؤبه ده آنا ديلينده اوخوبوب-اؤرنمك دئمكدير سونرا ساوادللی اولماغين باشقا گئر كچه لری ده واردير. أما ايلك واجيب گر كلی اولان شرط آنا ديلينی بيلمكدير.

دئمه لی، بو اولكه ده ۱۰۰ ايله ياخيندير، فارس اولمايان ميلتيرين: تورك، كورد، بلوچ، عربلر و

... مين ايلليك كولتور آعاجلاری قورودولماق ددير و حتما بو فارس اولمايان ميلتيرين اؤزوندن يارانان بالتا سايلاری ايله مينلر ايلليك كولتور آعاجلاری كسيمكده دير.

بو جينايته درحال سون وئريلمه لی. بوتون فارس اولمايان ميلتيلر بو معنوی-مدنی سوبقيرما قارشى بئين الخالق تشكيلاتلارا اعتيراض و قيناما ديلكجه لرینی گؤندرمه ليديرلر!

آذربايجان ميللی دئموكراتيك حركتی نين هر بير فعال عوضو ۲۳ سئنتيابر يا بير مئهر موناسييتيله اؤز توتومونو بيلديريب، ان ياخشيسی كوتلوی شكيلده ايمضا توپلاييب دونيادا يئتكيلی اينسان حاققاری اورقانلارينا گؤندرمه سی ان نورمال و دوزگون حركتدير.

◀ ایران-دا سون یوز ایلده اٲنتیکلره قارشى سیاستلر

علی سلیمانی

اوروپا اؤز سیاسى مقصدلرینه چاتسینلار . اوروپا دؤلتلری بیلیردیله نه قدر تورک سولاله لرینین اینده سیاسى قدرت وارسا استعمارى سیاستلرینی ایران دایره سینده یوروده بیلمه یه چکلر. قاجار شاهلارنین چاتیشمایان جهتلری بوتون دنیاا واراولان شاهلارکیمی اولوب اما مترقى دوشونجه لى شاهلار و شخصیتلری ده آز اولماییدیر. هم پهلوى حاکمیتى وهم اسلام جمهوریتى قاجار شاهلارینی تورک اولدوقلاری اوچون لیاقتسیز و تدبیرسيز گورسترمه یه چالیشیب و چالیشیلار. ناصرالدین شاه-ین غرب سفرلری و اونون تکنولوژیسینی ایران-ا گتیرمه گه چالیشماسى و عباس میرزا و حتی احمد شاه کیمی شخصیت لری دانماغین آرخاسیندا ساده جه سیاسى مقصدن باشقا نه اولابیلر؟

بئله بیر تاریخی یازیب یاراتماقدان هدف، تورکلرین کئچمیشینی دانیب و اونا کؤلگه سالماق و فارس راسیسمینه ایران-ین سیاسى دایره سینده کؤک یاراتماقدیر تا انگلیس و اوروپا اؤز سیاسى مقصدلرینه چاتسینلار

اسلام جمهوریتینده

۱۳۵۷ اینجى ایل اسلام انقلابیندان سونرا آذربایجان خلقى نین دؤرد بؤیوک انقلابى حرکتی ایرانین سیاسى دایره سینده باشچلیق اٲتمیشدیر (۱) - مشروطه انقلابى ۲ - شیخ محمد خیابان ی ۳ - میللى حوکومت آذربایجاندا ۴ - ۲۹ بهمن حرکتی). آذربایجان خلقى بئله دوشونوردو؛ میللى و مدنى حاقلارینی الده ائدیپ و پهلوى دؤورونده

ایران چوخ میللتى اولکه اولراق سون یوز ایلده بو میللت لر مختلف باسقى و تضعیقلر معروض قالیب و قالیر. بو تضعیقلر تورک سولاله سى اولان قاجار احمد شاه دؤوروندن باشلانیب، رضاشاه قدرت چاتیپ و قازاقلارا باشچی تعیین اولوندو. ایرن-دا، میللى اٲنتیکلره باسقیلاردا باشلاندى. بو سیاستین آرخاسیندا وثوق الدوله و سید ضیالدىن انگلیس دولتینین عامللری دوروب و دایانمیشدیلار. اورپا شرفشناسلاردا بئله باسقیجى بیر سیاستین تئورسینی ده باشلادیلار.

اوروپالى شرق شوناسلاری ایران جغرافیاسینین قورولماسیندا بیرینجى رولو اولدوقلاری اوچون تورک دؤلتى قاجالاری و تورکلرین یئرینه یئنى بیر قوندارما تاریخ یازماغا باشلادیلار . آریائى آدیلا بیر سوى دوزلدیب و بونا عاید تاریخسل

کؤک دوزلدمگه باشلادیلار. حتی یاسارگاد و تخت جمشید کیمی یالانچى تاریخی یئرلر قوروب و یارادیلار . و بئله قوندارما اساس لارل ادرسلک کیتابلارینین یایمینا باشلادیلار. بو سون یوزایلدن آریائى آدیندا بیر میللت اولدوغونو باشقا بیر تاریخی سند تاپابیلمزسینیز . بئله بیر تاریخی یازیب یاراتماقدان هدف، تورکلرین کئچمیشینی دانیب و اونا کؤلگه سالماق و فارس راسیسمینه ایران-ین سیاسى دایره سینده کؤک یاراتماقدیر تا انگلیس و

قالدیغی تضیق لردن جان قوتارجاق و بو اموذلا ۱۳۵۶ اینجی ایل ۲۹ بهمن حرکتی ایله محمدرضا رژیمینه قارشی عصیان قالدیردی و بو عصیان ایران اسلام انقلابینی قورولماسیندا اؤنملی بیر رول اوینادی. تاسوفله آذربایجان پهلووی حاکمیتین میلی و مدنی و حتی تاریخی و اقتصادی تضیق لریندن یاخا قوتارا بیلمه دی و تام ترسینه نچه قات اوندان آرتیق او تضیقلر دوام ائتدی. پهلووی حاکمیتینده ایکینجی صنعتی شهر ساییلان تبریز ۱۳۷۹ اینجی ایلین سازمان برنامه و بودجه نین بولتینه اساسا ۲۳ صنعتی شهر اولوب و آذربایجان-ین شهرلری برباد گونه دوشوب و یوخسولوق و ایشسزلیک باش آلیب گئدیر، کندلر بوش آلیب و یانلیش یؤنه دیم یا دا بیلر کدن اورمو گؤلون دوزلاغا چئوریلدیر. ۴۰ میلیون یاخین بیر توپلوما هئج سیاسی یوخ حتی بیر مدنی توپلوم یاراتماغا ایذین وئرلمیر و اونون کولتورونه قارشی آسیمیله سیاستی سرعتله ایره لی آپاریلیر. حاکمیتین مختلف قوللاری هم اصولگرالار و هم اصلاحاتچیلار بیر بیرینه قارشی اولسالاردا ایراندا اتنیک قروپلارینا بیر سیاست ایره لی آپاریلار و اودا ایران-دا بوتون ایران جمعیتین کؤکو فارسلاردان منشا آلیر و سادجه بونلارین دیل لری عرب بلوچ و تورک.... اولوبدور دوشونجه سیدیر .

عزیز سویداشلار بئله لیکله بیز بوگون بو سیاستلرین قارشیندا نه ائتمه لیک؟ سیزجه مدنیتیمیزین و وارلیغیمیزین سمبلو اولان آنادیلیمیزین و کولتوروموزون و حتی معدنلریمیزین و اقتصادی منبع لریمیزین آرادان گئتمه سینی گؤروب سسیز قالمالییق؟ بو گون بو تورپاغیمیزا بورجوموز نه دیر؟ بورجوموز آنا وطنه بودور؛ اونو بوگون بو تضیق لردن قورتارماق .

◀ فارس مکتبیری آذربایجان اوشاقلارینین کابوسو

بابک آزاد

اونلارین فیکرینه گۆره فیکیر آزادلیغی چوخ اهمیتلی رول اوناییر. فیکیر آزادلیغیندا مقصد او دئییل کی، بیر فردین فیکیرلشمگینه قاداغا قویاسان، بو ایش هنج مومکون ده دئییل. بلکه اصل مقصد بودور کی، فرددن بو ایمکان آینا و نتیجه ده بئینیه دوز فورمادا تعلیم وئره بیلمه یه. چونکو اینساین بئینی اکین یئری کیمیدیر، شومالایب موبوتلشمیش اکین یئرینده نه اکسن اونون محصولون دررسن و اینساین بئینی ده یاشادیغی مودتده آلدیغی تعلیم و اینفورماسییا اساسیندا فورمالاشیر. ساوادسیز بیر اینسان بازیلی منبعلردن اینفورماسییا آلا بیلیمیر، اوندان فایدالانمیر و علاقه واسیطه لرین، یعنی اینترنئتی، فاکسی، تئلفونو و ... بوخودور اونون بئینیه لازیم اولان قدر اینفورماسییا چاتمیر. بو سببن ده دوزگون فورمادا، یعنی موعاصیر دؤورده گئدن پروسسلردن کناردا قالیر، تربییه اولونمور و قیسا شکیلده دئسک، دئمک اولار فیکیر آزادلیغیندان محروم اولور. فیکیر آزادلیغیندان محروم اولان بیر فرد، سؤز و عمل آزادلیغیندان دا دوزگون فورمادا ایستیفاده ائتمه یه موقوف اولما یاجاق. آزاد شراییطده اؤز سؤز و عمل آزادلیغیندان اؤز فردی و میلی منفعلرینه قارشی ایستیفاده ائده بیلر.

بو گون آفریقادا، آسییادا و لاتین آمریکاسیندا ائله اولکه لر وار، اورادا بعضی فردلر اؤز سس حاقینی ۵ و یا ۱۰ دولارا ساتماغا حاضیردی. ایرانین فئودال دوشونجه لی سیاسی سیستمینده، خصوصن

یئنه مئهر آیی گلدی و مئهرین بیرینده ایران-دا مکتبلر آچیلیر. اما بو آچیلیش هر کسه سئوینج گتیرمیر!

مئهر آیتین بیرینده خصوصن، بیرینجی دفعه مکتبه گئدن آذربایجانلی-تورک اوشاقلار اوچون بو گئدیش فاجیعه ساییلیر. چونکو ۷ یاشینا قدر کوجه - بازاردا تای - توشلاری، ائوده دوغمالاری ایله اؤز دوغما آنا دیلینده، یعنی تورک دیلینده دانشان اوشاقلار قفیلدن میلی دنویاسیندان قویوب یاد عالمه دوشورلر. مکتبه بعضی واخت آعاج گوجونه و جرمه قورخوسو ایله بیر اجنبی دبلده دانشماغا مجبور اولورلار. اوشاقلارا سئچیم حاققی وئرلمیر و اؤز ایستکلرینین عکسی اولاراق زوراکلیقلا فارس دبلینده تحصیله مجبور اولورلار. بو دا اؤز یئرینده مکتبه مئبلسیزلیک و مکتبدن قاجماغا، یاریمچیق تحصیله سبب اولور. طبیعی کی، بونون دانئیجه سینده گونئی آذربایجان-دا ساوادسیز لارین و آز ساوادلیلارین ساییسی آرتماقدادیر. هر وطنرور آذربایجانلی بو سوالا جاواب وئرمله لیدی: "اگر بو وضعیت اوزون مودت داوام ائدرسه، نتیجه نه اولاییلر؟" منیم بو سوالا جاوا بیم بئله دیر: میلی فاجیعه دن باشقا بیر شئی اولاییلمز.

بعضی سوسبولوق عالیملر آزادلیغی ۳ یئره بؤلورلر:

۱. فیکیر آزادلیغی

۲. سؤز آزادلیغی

۳. عمل آزادلیغی

کندلرده بیر فئودال یا بیر روحانی بیر قوناقلیق وئریب، اوریا گلنلری سس وئرمه منطقه سینه آپاریب، اؤز ایسته‌دیگی آداما اونلارین سس وئرمه سینه راضی سالیر.

ایرانیین دوولت مأمورلاری، خصوصن قوزئی آذربایجان-دا ایدیعا ائدییرلر کی، ایران-دا یاشایان آذربایجان تورکلری اؤز اینسانی و مدنی حوقوقلاریندان فایدالانیرلار. بورادا لازیمدیر قئید ائدیم کی، ایرانیین فارس رژیمنی باشقا توتالیتار رژیملر کیمی دئیگی سؤزله یوخ، ائدیگی عمله تانیلمییق. چونکو ایران-ین فارس رژیمنی دوولتین انیاساسیندا و قول چکدیگی بین الخالق سندلرده ایران-دا یاشایان غیری فارس میلتره آنا دیلینده تحصیل حافی وئرمه لیدیر.

ایرانیین انیاساسینین ۱۵ - جی ماده‌سی بئله دیر: " ایران خالقینین موشته‌رک دیلی و خطی فارس دیلیدیر، سندلر، یازیشمالار، رسمی متینلر و تحصیل اوچون درس کیتابلاری فارس دیلینده و خطینده اولمالیدیر. أما محल्ली و قومی دیلر ده

فارس دیلینین کناریندا مطبوعاتدا، اینفورماسییا واسیطه‌لرینده ایشله‌دیلمه‌سی و مکتبلرده تدریسی آزاد اولاجاق."

ایرانیین انیاساسینین ۱۹ - جو ماده‌سی بوندان عیبارتدیر: " ایران خالقی هر قوم و قبیلهدن اولسالار دا، برابر حوقوقلردورلار. دریسینین رنگی، ایرقی، دیلی و بس. هئج کیمه اوستنولوک گئیرمیر."

آیرجا قئید ائتمه‌لییم، ایران-ین حاکیمیتی چوخلو بین الخالق سندلره قول چکمکه، ایراندا یاشایان غیری فارس میلترین و آزلیقلارین حوقوقونا رعایت ائده جه گینه و آیری - سئچکیلییه معروض قویما یا چاغینا سؤز وئریدیر. ایرانیین قول چکدیگی بین الخالق سندلر اشاءیدا کیلاردان عیبارتدیر:

۱. ۱۹۴۵ - جی ایلده تصدیقلمیش بیرلشمیش میلترین قرارلاری.

۲. ۱۹۷۵ - جی ایلده اینسانین مدنی، سیاسی، ایقتیصادی، ایجتیماعی حوقوقونا نظارت ائدن بین الخالق موقولیه.

۳. ۱۹۵۵ - جی ایلده تصدیق اولونان بین الخالق موقولیه؛ گئوسیده قاداغا قویوب و گئوسیده ندن اولوناری جزالاندیرماق ایسته‌بیر.

۴. ۱۹۶۸ - جی ایلده تصدیق اولونان بین الخالق موقولیه ایرقا گوره آیری - سئچکیلییه معروض قویما یا قاداغا قویور.

۵. ۱۹۹۳ - جو ایلده تصدیق اولونموش اوشاق حوقوقو ایله علاقه دار بین الخالق موقولیه.

۶. ۱۹۶۷ - جی ایلده ۱۱۱ نؤمره‌لی موقولیه بین الخالق ایش تشکیلاتی طرفیندن تصدیق اولونوب.

۷. ۱۹۶۷ - جی ایلده یونئسکو - نون تصدیق

“ ایران خالقینین موشته‌رک دیلی و خطی فارس دیلیدیر، سندلر، یازیشمالار، رسمی متینلر و تحصیل اوچون درس کیتابلاری فارس دیلینده و خطینده اولمالیدیر. أما محल्ली و قومی دیلر ده فارس دیلینین کناریندا مطبوعاتدا، اینفورماسییا واسیطه‌لرینده ایشله‌دیلمه‌سی و مکتبلرده تدریسی آزاد اولاجاق ”

ائدیگی قرار تحصیلده آیری - سئچکیلیگین اولماماسینا قول چکه‌رک قبول ائدیب.

یونلاردان دا علاوه،

ایران فارس رژیمنی بین الخالق اینسان حاقلارینین بیاننامه‌سینه موئبت سس وئریب.

نتیجه اولراق بئله دئمک

اولار، سؤزده قانونی باخیمدان ایراندا ایرقچیلیغا و آیری-سئچکیلییه ایزین وئریلمیر، أما ایران کیمی توتالیتار اولکهنی سؤزده ایدیعا ایله یوخ، ائدیگی عملرله تانیمالی ییق. چوخ تأسوفله، ایران حؤکومتی فارس ایرقچیلیغی اساسیندا یارانان بیر حؤکومتدیر.

آنادیلی و اینسان

دکتر حسین عیسی لی

آختارار و بوندان دولایی او چیزگی لرین اوتلارین رنگی کنارداکی لره گۆره قارایا چالان توت یاشیل رنگینده اولاردی و بو ندنله ده قارالیق آدلایمیش . بیرده مئه لی هاوالادا چوخ قلیظ بیر مئه یایلاغی باساردی . بیز گیزلنن قوچ و داوارلاری توپلارکن اون متره بئله قاباغمیزی گوره مزدیک .

بو ندنله " آغزی اوسته و یا اوزو اوسته " یتره یاتاردیق و دومانین آلتیندان باخاراق حرکت ائدن انسانی و یا حیوانی گۆرمه ایمکانیمز اولاردی . بو اورنک لری آختاراماین سببی بو کی بو یوخاری دا کی حیکایه لری ایندی یازدیغیمدا و آنا دیل و یا بیرنجی دیلده آختاردیغیمدا سۆزه ل آنلامین یانی سرا هر زمان بئینیمده گۆرسل آنلامدا او قارالیق لارین شکلی و اوزو اوسته یاتمانین شکیلدره بیر تابلو کیمی جانلانیردی . یعنی حیکایه بیربیرینی دستکله ین ایکی بۆلومدن اولوشور . بیرسی حیکایه نین اۆزو و اوبیری زمان یولجولوغا چیخیب او منظره لرین ذهنینده جانلانماسی . اما زمان ایچرسینده آنلادیم بو حیکایه لری فرقلی دیلدره او جمله دن اینگلیزجه و فارسجا دا آنلاندیغیمدا حیکایه نین گۆرسل طرفی بئتمده اولوشمور . بونلاری آیری آرنک لر ایله ده قیاس لادیم اوسته اوسته هامیسی عئینی نتیجه یه چاتیردی . بیر وارسایم اولاراق بئله دوشونمک دیم ؛ "قارالیق" و "اوزو اوسته یاتماق" کلمه لری سۆزل آنلامینین یانی سرا اوشاقلیق زمانیندا اولوشان بیر گۆرسل و یا فیزیک سل فورم دا ایچرمکده دیر

بیلیندیگی کیمی دیل اینسان وتوپلوم باغلارینی گلیشدرن و اونون ایلرله سینی ساخالارلق فرقلی آشاملارا داشیان عنصرلرین باشیدندا گلمکده دیر . بو باغلارین یانی سرا ، هر دیل دانیشلماقدا اولان توپلوما عاید اۆزل کوتلورو ، تاریخسل تجربه لری و دیگر توپلومسال دیرلری کلمه لردن اولوشان گۆرسل تابلو لارا چۆیره رک گونوموزه آختارماقدادیر . بو باغلامدا دوشوندوگوموزده ، آنا دیلینین اۆنمی و یتری ندیر؟ حقیقتاً آنا دیلی دئدییمیزده ، دیل ، بئین و اورک (حسی آنلامدا) آراسیندا بیر باغدان صحبت ائتمک مومکون مو ؟ کلمه لر معنا لارینین یانی سرا باشقا آناملاردا چاغرشیدیرماقدادیر یوخسا ساده جه یالین معنادان عبارتدیر؟ بو یازیدا قیاسجا بو سئواللارا جواب آختارمایاچالیشاجاییق .

اؤنجه اۆز تجربه لریمدن یولا چیخاراق بیر مثال اوزرینده دوراجاغیم . من اوشاق ایکن ، بیزیم ساوالان اتک لرینده یئر آن " ساری بولاغ " آدیندا بیر یایلاغیمیز وار ایدی . بیز هر ایل یایلاری بورایا گئردیک . بورادا یاغیشلی دومانلی هاوالاردان سو نرا داغ یاماچلاریندا ایری خط لر شکلینده اولان و " قارالیق " آدلاندیردیغیمیز یئرلردن گۆبه لک توپلاردیق و گۆبه لک لر سانکی ایلمیش کیمی سیرایا دوزولو شکیلده بو خط لر اوزرینده چیخاردی . سونرالار اؤیرندیم کی قارالیق اصلینده ایلدیریم ووران ویا دوشن یئرلردی کی ایلدیریم دوشرکن بول مقداردا آدوت یتره

دیر کی آنا دیلده آختاردیغیندا بیین کلمه و اونون اطرافیندا اونون ایله باغلاندیلی دیگر عنصرلری بیر بوتون اولراق دیرلندیریر و او دا باشقا بویوتلار قازاندیریر. اما بو فرقلی دیللرده آختارلدیغیندا سوزقونوسو کلمه لر ترجمه شکلینده آختارلدیغیندان بیین او گورسل طرف چاغریشدیرمایا بیله ر.

بو یوخاری دا آنالیقلاریم اوزون زامان بیینیمی قورجالامایا دوام ائتدی. بو نندن ایله بو حاقدا جدی آراشدیرمالارا یونلدییم. ایلگینج اولان بو کی یاپیلان آراشدیرمالار بونو دستکلر نیتله لیکده دیر.

ایتالیانین میلان بیلیم یوردوندا، انگلیزجه یی چوخ آخیجی بیر شکیلده و حتی آنا دیلی سوبه سینده بیلیمده اولان و بیر لشمیش میللتلره چالیشان ۱۵ ایتالیان ترجمان اوزرینده بیر آراشدیرما گرچکلشدیر. بو آراشدیرمادا سوز قونوسو اینسانلارا انگلیزجه، ایتالیانجا و آلمانجا سمبوللار و کلمه لر سورولموش و اونلار گوردو کلرینده دوگمه یه باساملاری ایستیمیشدیر و هر کلمه دن سونرا بیینده اولوشان فعالیت لر بولگه، فعالیت یوغونلوغو و با دالغا جمعی و زامان اعتبار ایله اله آیناراق الکترونس فالوگراف (بیینین فرقلی بولگه لرینده الکتربیک پتانسیلینی اولچن بیر وسیله electroencephalograph) دستگاهی ایله بو دیرلر اولچولوموشدور. آراشدیرما سونوجونا گوره، ایتالیان ترجمانلار اوژ آنادیلینده کلمه لر سورولدوغوندا ۱۷۰ میلی ثانیه دن سونرا بیین لرینین سول بولگه سینده فعالیت و دالغا حجمینن آرتدیگی گوزلنمیشدیر! حال بو کی بو ده یر سیرا سی ایله اینگیلیزجه ده ۲۶۰ - ۳۲۰ و آلمانجا ۳۸۰ - ۳۲۰ آراسیندا قالمیشدیر.

آراشدیرمایا سوردورن پروفیسور پرووربویو (Proverbio) یا گوره آنا دیلینی اویره ندیگیمیزده سسلری، گورسل و حیسی بیلگیلری ده بیین ده ذخیره اولماقدادیر و بونلار جیدی آنلامدا بیینده دیگر باغلانتیلاری دا تتیکلمه کده دیر و بودا الکتربیک فعالیتین چوخالما سینی اوژ برابرینده گتیرمه سینی ایلری سوره ر و «آنا دیلی بییزیم دوشوندوگوموز، دویغولاندیغیمز و رؤیالاریمیزین دیلی دیر.» دئیر!

آیری بیر آراشدیرما، ۱۲ آیلقلاریندا چین لی عائله لردن ائولادلیق اولراق آلیب و کانادا دا یاشاشین فرانسیز عائله لره وئرلن اوشاق لار اوزرینده یاپلمیشدیر. بو آراشدیرما ۹ و ۱۷ یاش آراسی ۴۹ قیز اوشاقی اوزه رینده گرچکلشمیش و اوشالیقلار آنا دیلی چینجه اولوب و فرانسیز جا دا بیین (ایکی دیلی لر)، یالیز فرانسیز جا بیین (تک دیلی لر) و چین جه بیلمه یین و ائولاد لیق اولراق آلیبان اوشاقلار اولماق اوزه ر اوج قرویا بولونوب و چین دیلینه چوخ بنزلیک داشیان بالانجی کلمه لر (pseudoword) سسلندیریلیمش و بو کلمه لره قولاق آسملاری ایسته نیلمیشدیر. بیین فعالیت لرینی ایزلمک آماجی ایله سسلر دینلرکن بییندن IMR چکلیمشدیر. چکیلن سونوج لارا گوره ائولادلیق اولراق آلیبان اوشاقلارین بیین لری چین دیلینده هیچ بیر شئی بیلمه لرینه باخمیارق آنا دیلی چین جه اولان اوشاقلار ایله عینی فعالیت چیزگی لرینی گوستدرمیشدیر! بو دا آنا دیلینن نه قدر قالیجی بیر ایز بوراخدیغینی اورتایا قویماقدادیر.

سونوج

آنلاشیلدیگی کیمی بیرینجی و یا آنا دیلینن انسان اوزه رینده اولان تاثیری دوشونولدوگوندن داها چوخ اونمه صاحب دیر و یاپیلان آراشدیرمالار دا بونو گوسترمکده دیر. آنا دیل انسان و توپلوم ایلیشکیلرینی گلشیدیرمه نین یانی سرا بیر چوخ کولتوره ل معنا لار ی دا اوژ ایچیده باریندیراراق دویغوسال، دوشونجه و سئزگی سل آنلامدا فرد و دیل آراسیندا درین بیر باغ موجود اولوب و آنا دیلی توپلوم بیرئی لرینن کیمبلکلرینن فورمالا شماسیندا اونملی رول اویناماقدادیر.

1 - Proverbio, Alice Mado, et al. "Inferring native language from early bio-Electrical activity." *Biological Psychology*, vol. 80, no. 1, 2009, pp. 52-63. doi: 10.1016/j.biopsycho.2008.02.006. www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0301051108000598. Accessed 11 Sept. 2017.

2 - David, Ariel. "Mind reading may reveal mother tongue." *NBCNews.com*, NBCUniversal News Group, 25 May 2008. www.nbcnews.com/id/24819952/ns/technology_and_science-science/t/mind-reading-may-reveal-mother-tongue/#.Wbbbl1rJ9GUm. Accessed 11 Sept. 2017.

3 - Young, Holly. "Lost first languages leave permanent mark on the brain, new study reveals." *The Guardian*, Guardian News and Media, 20 Nov. 2014. www.theguardian.com/education/2014/nov/20/lost-first-languages-leave-permanent-mark-on-the-brain-new-study-reveals. Accessed 11 Sept. 2017

◀ اولوسال دىل قاورامىندا آذربايجان تور كجه سىنين گر چكلىرى!

ئىلدار قارداغلى

سوخماق اولار. سۆز سوز كى، بئله يوخسوللوغا سوروكلنىمىش اولان توپلومون دۆولتچىلىك ايراده سى ده آرادان قالخار. چونكى، بىر مىللى دۆولتتىن باشلىغا اۆزلىكى اولوسال دىلبه اۆلچولور. دىل بىر دۆولتتىن اۆزگور، باغىمىز اولماسى اوچون واز كنجيرىلمز فاكفورور. بىر دۆولتتىن وار اولماسى اوچون انكونومىك گوج، اولماسا اولمازلاردان بىرىدور. دۆولت، دىل، انكونومى بىر مىلت اوچون سياست، كىملىك و ياشام حاقتى دىمكىدور. بو اوچونون بىر آرادا توتولماسىيلا مىللى دىرهنىش اولوسال دىاننىشمايدۇنوشور.

هر دىلدىن ياپىسى چئوره سىندىن قازانان جانلى ابلشكىلرله فورمالاشىر. دىلدىن گلىشمه سىله مىللىتىن گلىشمه سى ياناشىدور.

دىل، دورمادان گلىشىدىكى اوچون جانلى اولماق زوروندايدور. دىل تمهلىنىن سارسىلماماسى اوچون او دىلدىن كولتور، فلسفه، تاريخ، حوقوق، صنعت، ميكرو اىلتىشىم، ايدمان و بوتون ياشام آلانلارنى قاپسايان دالارلى اكتىو، انترئىك و بوتوو اولمايدور.

بوخارىدا اله آلىنان فاكفورلارا داياناراق، آذربايجان تور كجه سىنين بوگونكو دورومويلا باغلى قىسا اينجلمهنى گوزدن كنجىرورم.

قوزئى آذربايجان اوزون زامان سووتت سىستىمىنىن دۆولت دىلنىن اتتىگىسى آلتىندا قالمىشىدور. روس

قوشقوسوز، 'دىل' بوتون توپلومسال ياشام تاريخىنىن دارتتىشىلماز تملى قونوسو اولموشدور. دىل، اينسانىن الده اتتىدىكى توم بىلىم آلانلارنىن شاه دامارى، اۆزولداشى، اتنوسىستىم دىنامىكاسىدور.

اينسانىن اىلك آختارىشىندان سون تاپىتى سىنادك دىل دىنامىكاسى دورمادان ايره لىله مىش، يوكسلمىش و اينسان توپلومونون يىتى-يىتى بو يودلارال تاپماسىندا رول اوينامىشىدور. دىل فلسفه سى، بوتون بىلىم دالارنىن گلىشمه سىنىن آنا

بىر مىللىتىن دىلنى اليندىن الماقلا اونون ياشام فلسفه سىنى، تاريخ حافظه سىنى، مىللى گلىنگىنى، بىلىم، صنعت، يازىنى و بىر سۆزله اۆزونو تانىتما اۆزلىكى نىنى درىن سارسىنتىيا سوخماق اولار.

آراجى كىمى ده بىلىنمكدور. توپلوملارنىن دوشونور، اۆزگور، باغىمىز، چاغداش و اۆنجول اولماسىندا اولوسال دىلدىن باش رولو اولموشدور. باشقا آنلامىيلا بىر توپلومون آنادىلنىن ايره لىله مه اۆلچومو، او توپلومون هانسى قوشوللاردا ياشام سورمه سىنى بىلرله مكدور.

سؤمورگچى اوزمانلارا گۆره، بىر توپلومون باغىمىز ياشام حاقتى اليندىن الماق اوچون اىكى اۆزنىل و نىنلى باسقى عامىلى يىتلىدور. دىل و دۆولت بىر مىللىتىن باشلىغا اۆزنىلى و نىنلى اولاراق گوجسوز دوشرسه مىللى فاجىعه يه، گولجول اولارسا مىللى يوكسلىشه يول آچار. بىر مىللىتىن دىلنى اليندىن الماقلا اونون ياشام فلسفه سىنى، تاريخ حافظه سىنى، مىللى گلىنگىنى، بىلىم، صنعت، يازىنى و بىر سۆزله اۆزونو تانىتما اۆزلىكى نىنى درىن سارسىنتىيا

دېلىنېن تورك مېلتىنېن دوشونجه سېستىمىدە ياراتىدىغى يازا بىر باشا آذربايجان تور كچه سىنە دە ئاتىكى بوراخمىشىدېر. روس دېلىنېن كئچمىش م د ب م كانىندا اولان دۇولت ھىنگومونلوغو، بوتون باشقا دىللىر كىمى آذربايجان تور كچه سىنى دە باسقىدا ساخالامىشىدېر. ھىمىن باسقى يا گۇرە، آذربايجان تور كچه سىنېن دوغال ايرەلەلمە يوللارى قايناركن روسجانين اوپۇتكتيو گوجو قارشىسىندا يىترسىز قالمىشىدېر. بو اوزدن، روسجا سۆز جوكلرين دېلىمىزە يايلىماسىيلا آذربايجان تور كچه سىنېن سۆزدە، دوزندە، گرامىردە اولان باغىملىلىغى ايرەلى گلمىشىدېر. سۆز سوز كى، بو باسقى يالنىز روسجادان دئىيل، اوندان اۇنجه كى زامانلاردا عربجه و فارسجادان دا گلمىشىدېر. دىل، گوندەلىك اورە تىلن اوپۇتكتىلە ياناشى سۆز آلاينى گلىشىدىرمكلە حۇكوملودور. بو گرچك قىسىر قالارسا، چارەسىزجە باشقا دىللىردن سۆز آلىناجاقدىر!

دىل، گوندەلىك اورە تىلن اوپۇتكتىلە ياناشى سۆز آلاينى گلىشىدىرمكلە حۇكوملودور. بو گرچك قىسىر قالارسا، چارەسىزجە باشقا دىللىردن سۆز آلىناجاقدىر!

أنجا، بوتون بو سىخىتى

لارا باخمىيارق قوزنى آذربايجاندا روسجا يلا ياناشى تور كچه نىن دە ائىتتىم دىلى اولماسى، اولوسال بللە گىمىزىن سىستىملى اولراق دىرى قالاماسىندا، مېلتىمىزىن مىللى بېلىنجىنېن ياشامسال اولماسىندا بۇيوك پايى اولموشدور. گونى آذربايجانا گلىنجه، تابلو چوخ قارائلىقىدېر. تور كچه مېزىن ۱۰۰ اىللىك ياساق سورە جى سورمكدە دىر. گونىدە اورە تىلن گوندەلىك سۆز لوكلرين بوتونو فارسجادان توپلوما اشىلانير. توپلومون دىلى ھر گون فارسجانين داغىدىجى باسقىسى آلتىندا ازىلىب داغىلىر. اىچرىدە، آنا سۆز اورە تىمى ان اوفاق آلانا بللە، صاحىب دئىيل. تور كچه مېز، جانلى وارلىق اولراق، اىچدن چوروتولمە تهلوكە سېلە اوز-اوزە دېر. گونىدە، تورك دېلىنېن فارسچى دۇولت سىستىمىنە تسلىم اولماسىنېن ايزلرى پان فارسچى اورقانلار طرفىندن اچىق-ايدىن گۆزوشور. گونى توپلومو، توم ياشامسال و ياشام سېلە

فارسچى دۇولت سىستىمىنېن سياسى، ائكونومى و ايدئولوژىك سالدېر سىيلا قارشى قارشىيا دا يانماقدا دېر. اىستر بىلېمسال اولراق بېلىنجىلى دېرە نىش، اىسترسە كوتلە سل اولراق بېلىنج آلتى ھىجانلا ايران فارسچى دۇولت ايلە، آذربايجان تور كلوگو آراسىندا كسىنتى سىز باغلام قىرېلماسى باش توتماقدا دېر. فارسچى رېژىمىنېن دۇولت بېچىمىندە، فارس دىلى شاه دامار رولو اويناماقدا دېر. آذربايجان تور كلوگو اوچون ايسە، نورك دىلى اولوم-دېرىم فاكئورودور.

تور كچه، فارسجا ايكى دومينات مېلتىن دىلى اولراق آرتىق ائنتىك دىل كىملىك بېچىمىندە دئىيل، دۇولتى اولان و دۇولتى ضبط اولان ايكى مېلتىن مىللى-سياسى ساواشى كىمى الە آلىنماقدا دېر. ايران آدلانان دۇولت ھىكومونلوغو چمېرىندە دېرە نىن آذربايجان تورك مېلتىنېن دىل اۇزگورلوگو فارسچى رېژىمە گۇرە، ايران قوندارمالىغىنېن امنىتى

سورونودور. بو اوزدن، اۆلكە نىن ائنتىك آرنىلغىنى اولوشدوران موطلقچى رېژىمىن تورك دېلىنى ائىتتىم دىلى كىمى قبول ائتمەسى سادجە ايران پۇنلو خيالچى «آزىچىلىك»، «ايران تور كچولوگو» و «فئدئالچى» كسىم اوچون ايناندىرىجىدېر.

فارسچى رېژىمىن ياخلاشان ۱۰۰ اىللىك ايدارھچى تجروبه سى بونو عئىنبلە گۇستىر كى، فارس دىلى ھىكومونلوغوندا تورك دىلى و مېلتىنېنە قارشى ياشام ياساغى سورە جكدېر.

ايدىن اولدوغو كىمى، بىر مېلتىن اولوسال دىلى اونون دۇولتچىلىك اردمىنېن گۇستىرگە سىدېر. دىلېن ياشاماسى اوچون، دۇولتېن سىياسال، ائكونومىك، بىلېمسال دالارېنېن ياشاماسى گرە كىر. گونى آذربايجان تور كلوگونون دىل دېرە نجى نىن قور تولوشو، سو بويد يوللاردا دئىيل، سوموت گونى آذربايجان دۇولتچىلىك ساواشىنېن سونوجو يلا دېر!

امير مرداني
آذوح سۆزجو سو

سورونون نه قدر جیددی اولدوغونو بيلمه بير لر، خیرسیزدير لر، ایسته بیمیزی چاتدیرار ساق قوللوق لارینا، کسین بیزه یاردیم اتدیر حاقیمیزی وئره جکلر“ دئییه ن لرده آز دئیل دیر آرامیزدا.

دئمهللی، ایران دؤولتچلی لری ۳۹ ایل اؤنجه اؤز یازدیقا لاری آنا یاسایی ”بيلمه یه رک“ اونوتموش، یادلارینا گتیریرسک هر یئر گولوستان اولاجاقمیش! اؤزونو یوخویا وورانی اولدماق اولمورسا حاقیمیزی بيلمه رک دن آلانیدا یالواریر، خواهیشله دیزه گتیریمک اولماز. بو رتئیم بیر چوخوموزدان

داها یاخچی بیلیر آنا دیلین قیمتینی، بیلیم دیرسه شاهنامه نی باش کیتاب فارسجانی بیر و سون دیل ائتمزدی. تور کجه اوشاق آدی آلماعی بئله

اؤزونو یوخویا وورانی اولدماق اولمورسا حاقیمیزی بيلمه رک دن آلانیدا یالواریر، خواهیشله دیزه گتیریمک اولماز.

یاساقلایان سیستم، بیر چوخوموزدان چوخ یاخچی بیلیر هر میللتین آنا دیلی، او میللتین چیرینان یورگی وارلیغینی بیل دیرن سیمگه سی دیر.

یوخاریدا قئید اولور توخونولان مسئله، بو سورویا باغ لانیر: سن حاقینی ایسته بیرسن می یوخسا ”حاقینی آماق“ می ایسته بیرسن؟ ایرانین ”بيلمه یه رک“ یالنیش یاماعینا اینانیر یقسا، چیخیش یولوموز دا اولاجاق دیر حاقیمیزی سادهجه ”ایستمک“ او حاقی آماق اوچون جیددی بیر ایشه ال آتما باراق، بکله مه ک، سن ائوینده اوتورور حاقینی ایسترسن، او دا نئچه زامان سونرا سهوی نی باشا دوشور سنین حاقینی سهوهرک وئریر. بونا

آنا دیلینده ائیدیم حاقدایازیب دانیشاندا، چاقیمیزی نظره آلاق، فرق لی دویغولار بیر آندا یاشانیر. بیر یاندا اینسانین بلکی ان اساس، ایریلماز، دانیلماز، آلینماز حاقی چیخیر گؤز اؤنونه و اؤبور یاندا، بو حاقی هئچه ساییر، کوچومسه بیر، سوچ بيلمه ن بیر دؤولت دورور. نئجه ایلگینج ایکلیک واردیر اورتادا! افغانستان کیمی ساواش ایچینده ایللر بویو یاتان دؤولت بو حاقی قورویان حالدا، بیز اولموشوق ایران رتئیمله ال به یاخا، ”سبز الله ان آزی بو حاقدانیشماغی بئله

سوچ بيلمه یین“ دئیریک! دورومون وخیمیلیگی یازیبی قارا کومئدی یه سوروکله سهده، گرچک بو قدر آجی قارادیر. یاشادیغیمیز توپراق لاردا، اونا

جان قوربان وطنیمیز گونئی آذربایجاندا، آنا دیلینده ائیدیم آماق حاقین دان محروم قالیر، حاقیمیزی ایسته سک توتساغیق.

ایران رتئیمی گئنلده قئیری فارس میللت لری و آتینی جیزاراق، اؤزل لیکله، تورکلری بو آنا دوغما حاق دان اوزاق ساخلاماسی بیلهرک دیر، قطعین بیلهرک دیر. بو مساله یی چوخ راحت دئیر اوستون دن کئچمه مه لیگیک. گونئی آذربایجان آزادلیق ساواشی نین ان اساس پایالاریندان بیر یی سی بو حاقی ایران رتئیمین دن آماق دیرسا، ایرانین توتومونو دوغرو تحلیل ائتمه دن بيلمه دن یولا چیخماق اولماز. ”رتئیم یئتگی لی لری

هانسی پالتاری گئین دیرسه لرده، آدی "ایصلاحتچی لیق"، ایران حوکومتی نین صمیمیتینه اینانماق دیر. ۱۰۰ ایلدن بری هر ایکی دؤولت طرفیندن (پهلوی-ایسلام) ایراندا قئیری فارس میللتلر آنا دیلینده ائیتیم حاققیندان "پلانلی شکیلده" پای سیز قالیبالار، بو گرچه ایه اینانمایان یالیز اؤزونو یوخویا وورور، یاخود چبخاری بو سیستمین بو شکیلده یوردولمه سینده اولان بیرری سی دیر. فارس شووئیتیزمیله قارشسی قارشسییا چرخاندا، "حاققینی ایستمک" یتترلی دئیل دیر. بیز "حاققیمیزی آماق" ایسته بیریک. بو حالدا، سنین قارشیندا اولان سیستم نه ائدرسه ائتسین، هانسی یالان و دلد و تریرسه و ترسین، سن آلدانمازسان. سن اونون یالانچی اولدوغونو بیلیر، حاق لارینی آماق اوچون سونونا قدر گنده چکسن. بودور حاقی آماق، بودور ایراندا حاقی ایستمگین گرچک یولو. بونو اونونماق گرکیر، چالینمیش حاقی کیمسه یه گئری و ترملر، ساواشیر آمالیسان.

گونئی آذربایجان میللی حرکتی میللتیمیزین چالینمیش حاق لارینی ایران رئژیمیندن طلب ائتمیر، ایسته میر، نمنا ائتمیر، "آماق ایسته بیر". "ایستمک"، قالدی ۲۶ آذر ۱۳۲۵ گونونده. حاققینی "وئر میر لسه"، ساواشیر دیره نیر توتساق لانیر. گوجونو اورتایا قوبور قارشسی طرفی مجبور ائدیر "الاجاقسان". یوخسا اومود بسله بیر بیرگون گلیر ایران رئژیمینده بیر ایگیت چبخیر سیستمی دیشمه یه قرار لانیر قئیری فارس میللتلرین حاق لارینی سئوهرک وئر جه یینی بکله بیریکسه، امین اولاق او بالانی هئچ بیر آنا دوغومو یاجاق دیر گونوموز گون دن گونه قارالاجاق دیر.

اؤز موقددراتیمیزی بلیرمه حاققینی اله ائتمک، ایستیقلاچلیق، فئدترالچی لیق یاخود باشقا آدلا چالیشان بوتون میللی فعال لارین هر قونودا فرق لی باخیش لاری اولور سادان آزی بیر سؤزه بیرگه بیک بیریک، میللتیمیز اؤز گورجه یاشاسین. و بیلیر کده دلیمیزین یاشاماغی میللتیمیزین وار اولماسی

دئمک دیر. بئله لیکله، آنادیلی هامیمیزی بیرلش دیرن اساس قونو اولور. فارس شووئیتیزمین اساس پایاسی دا ائله بو حاققی قئیری فارس میللتلردن چالماق اوستونده قورولموش دور. دئمه لی، بیزی بیرلش دیرن قونو اساسیندا چالیشیر یقسا فارس شووئیتیزمین اساس پایاسینی دا بیخیر یق. نه مولو بیزه! دوشمان ذاتا بیزی بیرلشدیرمیش! بیزه دوشه ن. بو ساواشدا تفرروعاتی بوراخیر اؤنجه وطنی دوشونور بیرلیکده یولا چرخماغیمیز دیر.

آنا دیلینده ائیدیم حاققی آریجا بیزه قئیری فارس میللتلرله ده ایش بیرلیک آلتی یارادیر. بوتون قئیری فارس میللتلرین آزادلیق حرکت لرینده چالیشان بوتون فعال لارین اورتاق دردی واردیر، ایرانین ۷۰٪ نین چالینمیش حاققی، آنا دلی. مئهر آیین ۱، نه قدر اؤنملی اولدوغو داها اورتایا چبخیر. ایراندا یاشایان لارین ۷۰٪ بو گون آنا دیل لرینی ائوده بوراخیر، فارسجا پالتار گئیر، فارسجا دوشونمه یه باشلاییر. مئهرین بیرینده تورک، عرب، بلوچ و... فرقی یوخ دور و او اوچون ده مئهرین بیرری، بیرلیکده حاققیمیزی آماغا باشلاماق گونوده اولایبیر. ایران رئژیمینی مئهرین بیرینده قئیری فارس میللتلره قازدیغی قوبویا سالماق اولور، بیرلیکده اولوروقسا، هامیمیز اولوروقسا، ایش بیرلیک اولورسا. تسووور ائدین مئهرین بیرری گلیب دیر و قئیری فارس بؤلگه لرده اوخول لارین چوخو، یاری سی، اصلن توتالیم یوزدن بیرری اعتبارض اولاراق بوش دور. او گونون دالغاسی تکجه ایران دئیل، اورتادوغونو سیلکه له یه جک دیر.

سون اولاراق، وورغولاماغی گرکن لردن وار دیر آما هامی سینی بوش و تریر بیرینه یئنی دن دؤنک. بیر اولماساق یومروق اولما یق، بیرلیکدن گوج دوغار، بیرلیک گؤزل دیر و... سلوقان لاردان واز کئچک، گرچه یی دئییه ک! بیر اولماز ساق، میللی حرکت هئچ یئر ه وارمیا جاق دیر و سونوج اعتباریله هامیمیز گئج تئز محو اولار سیلینه جه بیک، وطنده گنده جک، میللتده ابدی یانا جاق دیر. اؤز شخصی چبخار لاریمیزی بئله دوشونورو کسه

ده بونون يولو بيرليكدن كئچير! آنا ديلي حاققى، اؤز گورلوك، ريفاه، ياشام حاققيني بئله آلماق ايسته
بيريكسه تك يولوموز بيرليكده چاليشماق دير. يوبانمادان، گنج اولمادان بونو باشار ماليييق يوخسا نه بيز
قالاريق نه مشد عبادين بير عاباسى!

گوج بيرليكده دير

اؤز ديلينده مدرسه

اولماليدير هر كسه

◀ ديل ميللى كيمليگين تمل داشى و چردگى دير

بابك بخت آور

بو ديللرين گرامر ائيتيمى عرب سؤزلوكلرين قوللانمادان اولومسوز حالا گلير.

آنجاق يوخاريدا سؤيلنن لره راغمن، مودترن دونيادا سياسى ايقتيدار دا اولان ميلتير و دئولت دىلى اولان ديللر داها چوخ ياشام شانسلارى اولور. اوزولهر ك تورك ميللتى كئچميشده حتى سياسى ايقتيداردا اولدوغو دؤنملرده بئله اؤز ديلينى (تور كجه نى) گلشيديرمك، او ديلده ياراديجيلىق و حوكوم سوردوگو جغرافيايدا يايقين ديله چئويرمكده يئترنجه چاباگؤستره ميشدير.

عرب ايمپروطورلوقلاريندان سونرا ۱۰۰۰ ايله ياخين ايران و اورتا-دوغونون بير چوخ بؤلگه لرينه حوكوم سورن چشيتلى تورك بويلارى جىدى بير ايز يا اثر بوراخاميشلار.

عكسینه ايران-دا فارس-لار اؤزليكله مودترن دئولت-ميللت آنلاييشى اورتابا چيخاندا برى، اونو چوخ گؤزل منيمسه ييب و بو قونودا بويوك چابا گؤستر ميشلر. فارس ايدىنلارى و سياستچيلرى ديلين نه قدر بير اولوسون وار اولوشوندا رول اويناديقيني آنلاياراق قاجارلار حؤكومتينين سون چاغلارى و اؤزليكله چؤكوشوندن سونرا، يهلوى دؤنمينده فارس ديلينين هؤمون لوقونو ايران جغرافياسيندا تثبيت ائتمك سياستيني پلانلاشدير ميشلار. ايراندا باشقا ائتتيكلرين ديل و اريدنجا كيمليگيني فارس دىلى و كيمليگينده اسيمله ائتمك بو سياستلرين چردگيني تشكيل ائتميشدير.

اليقبا يا خطين يارانشى اينسان اوغلونون حياتيندا چوخ اؤنملى رول اوينايميشدير. اينسان اليقبا اراجيلىغى ايله اؤز تجروبه و بيلگيلرينى كاغيذ اوزرنه يازيب اونو گله جك نسيل لره دئور ائدهرك علمينى ابدلشديرمه يه قادي ر اولوموشدور. بو بيليم لر اسكى چاغلاردان برى چشيتلى ديللرده يارانب چاغيميزا دك دوام ائتمكده دير. طبيعى اينسانلار يا توپولملار كى فلسفه، ماتماتيك، طيب، اينجه صنعت كيمى بيلملرده ياراديجيلىقا چابا گؤستر ميشلر ديللرينين داها اوزون ايللر ياشاماسيني دا قارانتى ائتميشلردير.

اسكىلرده يونان دىلى ۱۰۰ ايللره بيليم و فلسفه دىلى اولوموشدور. عئينن عرب دىلى، فرانس، روس و چاغيميزدا اينگيليز دىلى دونانين ان هؤمون و چوخ قوللانيلان ديللريندن اولوموشدورلار. دئمه لى ديل نه قدر تمل بيلملرده قايناق و ياراديجيلىق باخيميندان زنگينلشيرسه، بير او قدر گوجلو و هؤمون اولور. بويله ديللر سياسى ايقتيدارى الدن وئرديكدن سونرا دا، يئنه ياشاملاريني سوردوره بيليرلر.

اؤرنك اولاراق عربلر ۵۰۰ سنه اورتا دوغو و اورتا اسيايا حوكوم سوردوكن سونرا، باخماياراق كى ائمپرييالارى چوكدو، آنجاق ديللرى چاغيميزا دك همين اولكه لرده يا ۱۰۰٪ قوللانيلير ياخود ايران، توركيه، ازربايجان، افغانىستان كيمى اولكه لرده يازيب اوخونان فارس، تورك و ساير ديللرين يوكسك فاييزينى تشكيل ائدير. بو

آسیمیلاسیون سیاستین ایران اسلام اینقیلابینین ایلک چاغلاریندا (ایلک ۱۰ ایللیگینده) هیزی آزالسادا، سونرالار یئیندن پهلوی دونمی کیمی دوام ائتمکده دیر. اوزنک اولاراق ایران اسلام اینقیلابینین ایلک چاغلاریندا آنا یاسادا ۱۵ جی ماده سینه، غئیری فارس ائتیکلرین اوز دیلینده یازیب اوخوما حاقلی تانیلمیشدیر. آنجاق چاغیمیزا دک بو حاق آرا سیرا یئرل قزئت و شعر و ادبیات کیتابلاری بوراخیلیشی سویه سینه محدودلاشدیریلیمیشدیر. اوزللیکله غئر فارس دیلرین ائیتمی حاقد ا هئچ بیر آدیم ائیلمامیشدیر. عکسینه بو قونولاردا جیددی بیر ایستک یا پلان توپولمدا یا سیاسی آاند اورتایا قویولدوقو زمان فارس سیاستچیلری و آیدینلارین ایرقچی و دئسپوتیست داورانیشلاری

کیمی تانیتم آماجی اورتایا چیخماقدادیر. بونا وارماق اوچون ده ان اساس گورونور پان-ایرانیست لرفارس اولوسونون کیملیگی و هئژئومولوقونو ایران جغرافیاسیندا تثبیت اولونماسینا اولاشماقی غئیری فارس میلترین اوزللیکله تورک و عرب دیلرینین چؤکدورمه سینه گورورلر. طبیعی بیر اولکه ده کی اونون ۷۰٪ اهالیسینی غیر فارس ائتیکلر اولوشدورور، بوندان باشقا یول اولا بیلمز. اگر ایراندا غئیری فارس دیلر فارس دیلی ایله برابر بیلیم و دئولت اورقانلاریندا قولانیلسا او زمان فارس دیلینین هئژئومولوقونو قارشى جیدی انگلر توره نیب و پان-ایرانیستلرین فارس دییه رک بیر میل،ت، بیر دئولت و بیر اولکه سیاستی چؤکوشه اوغرایار.

اگر ایراندا غئیری فارس دیلر فارس دیلی ایله برابر بیلیم و دئولت اورقانلاریندا قولانیلسا او زمان فارس دیلینین هئژئومولوقونو قارشى جیدی انگلر توره نیب و پان-ایرانیستلرین فارس دییه رک بیر میل،ت، بیر دئولت و بیر اولکه سیاستی چؤکوشه اوغرایار.

سونج اولاراق یوخاریدا سؤیله نه نلری نظر آراق آسیمیلاسیون اوغرایان هر بیر میلین اوز میلی کیملیک و وارلیغینی قوروماق اوچون نلر ائتمه سی آیدین اولور. گوروله جک ایشلرین ان باشیندا آنا دیلینه میلی وارلیقی اولراق سئوگی بسله مک، اونو سئوره ک اوزیرنمک و یاییلماسی و یاشاماسی اوچون اونو بیلیم و دئولت دیلی حالینه گتیرمگه چایا گؤستریمک دیر. عاینی زماندا ایرقچی دوشونجه لره قارشى اوزللیکله دیل، ادبیات، تاریخ، سوسیولوژی، سیاست کیمی ساحه لرده بیلیمسل چالیشمالار و بو بیلگیلری توپولملا پایلاشمق گره کیر. سیستماتیک ایرقچی حاکیمیتینه قارشى سیستم لی و دوزنلی سیاسی ایجتیماعی قوروملارلا موباریزه اپارماق گره کیر. مودئرن دونیادا اگر بیر میل اوز سیاسی-ایجتیماعی موقدراتینی تعیین ائده بیلیمیب و اوز دیلینی دئولت دیلی حالینه گتیره مزسه او میللت یوخ اولماقا محکوم دور.

ایله قارشیشلایمیشدیر. آنجاق فارس ایریقچی آیدینلارینین غئیری فارس دیلرین اوزللیکله عرب و تورک دیلرینین ائیتمینه قارشى اولمالارینی نذرینه گؤز کزدیریمی زده داها دا دیلین اینسانین میلی کیملیگینین تمل داشی و چردگینی اولوشدوروقونو آنلامیش اولوروق.

پان ایرانیست لرین اساس نذرلی: ایران دا ازندن بری تورک یا عرب یاشامایب ایراندا تورک یا عرب دیلی قولانیلمایب. ایراندا تورک و عرب دیلری عرب-لر و سلجوقلار و موققولارین هوجوموندان سونرا زور گوجلو ایله یاییلمیشدیر. ایراندا تورک یوخ آذری-پهلوی آدلی آکسنت، یا لهجه فارس دیلینین بیر قولو اولاراق موجود اولموشدور و آذربایجان بولگه لرینده دا قولانیلمیش. بوتون بو نذرله باخدیقیمیزدا ایراندا گنل اولاراق تورک و عرب ائتیکلرینین کوکوندن وار اولوشونو گورمزدن گلکمک و ایرانی بوتووو بیر فارس اولوسو

گونئی آذربایجان و آنا دیلی (تور کجه)

اوغوز تورک

آذربایجان میلی حرکتچینین تمل ساواش تاکتیگی اولمالیدیر. ایران حؤکومتینه، هر یؤنده و هر تورلو، دیره نیش گؤسترلیمه لیدیر. بو دیره نیش و بو قارشى ساواش، ایران یانلیسى اولان هر کسه و اؤز لیکله گونئی آذربایجان ایران فئدرال سیستمی آدی آلتیندا، ویا ایران تور کولوگو آدی آلتیندا، ایران آدی آلتیندا توتماغا چالیشانلارا آچیلمالیدیر. گونئی آذربایجان تور کونون قورتولوشو و سعادتى، یالنیز اونون ایران ایشقالیندان آرینماسیندان، و اؤز باغیمسیز لیغینا یتیشمسیندن، و بؤیوک آذربایجانین یارانیشیندان اولاجاقدیر. بو آرزویا و بو سعادتیه یتیشمک اوچون، دیلیمیز اولان بو گوجلو سیلاحین دیرینی آنلامالییق.

ایللر اؤنجه، بیز گونئی آذربایجاندا و باشقا تورک یاشایان بؤلگلرده، اوخوللارین بیرینجی گونونو اؤخولا گتتمه مه گی اؤنرمشدیک. بو دوشونجه یاواش یاواش هر سیاسی قوروبون منیمسنمیش تاکتیگینه دؤنموش دورومدادیر. بو دوشونجه نی گنرچکلشدیرمک اوچون بوتون سیاسی قوروبلار جیدی اولاراق، ایشیبیرلیکینده اولمالیدیرلار. بو بیر گونو بیر یئدی گونه (هفتیه) اوزاتماق، و بو ائیلمی ایشقالدان قورتولماغا گوجلو بیر آراج کیمین قوللانماق اولار. اوخوللاردا و رسمی یئرلرده تور کجه دانیشماغا و یازیشماغا ایصرارلی اولماق و بونون اوستونده دیره نمک و بو ائتگیلیگی ائیلملشدیرمک گر کلی و یارارلیدیر.

گونئی آذربایجان تور کونون بوتون کیشیسل و توپلومسال حاقلارینین آراسیندا ان اؤنملیریندن اولان، اؤز دیلینی دانیشیب، یازیب، اؤیره دیب، اؤیرنوب، و رسمی اولاراق اؤز رسمی و میلی ایدارلرینده ایشلتمک حاققی، اونا اسپرگنمیشدیر. بو اینسانا و توپلوما قارشى یاساقلارا ان آز الشدیری و اعتراض، ان آغیر سوچلامالار و سونوجدا ان آغیر ایتگیلر و ترملی اولماقلا جاوابلانمیشدیر. کئچمیش ۸۰ ایلده، ایران حؤکومتلری، گونئی آذربایجانى هر یؤندن، نظامی، سیاسی، گنچیمسل، توپراقسال، و اؤز لیکله دیل و کولتور یؤنوندن سالدیرییا اوغرانیمشلار. ایران حؤکومتلری، هر دوندا و هر رنگه اولور اولسون، پهلوپلریندن توتدو تا ایسلامی فاشیستلرینه و حتتا یاشیلچی و یا فئدرالچیلاراجان، هامیسی، گونئی آذربایجانا و کلجک بؤیوک آذربایجانا آند اچمیش دوشماندیرلار.

ایندی، ایران دوشونجه سی، آذربایجان دوشونجه سی ایله رسمن قارشى قارشیبیدیر. نجه کی تورک دوشونجه سی فارس دوشونجه سی ایله قارشى قارشیبیدیر. گونئی آذربایجان، اؤز تور کجه سینه ساریلاراق بو قوتسال بؤیوک آذربایجان دوشونجه سینى گنرچکلشدیره بیلر. اؤزونه، گنچمیشینه، و کلجه یینه ساییسی اولان گونئی آذربایجان تور کونون ان کسگین سیلاحلاریندان بیرى ده اونون اؤز به اؤز تور کجه سیدیر. بو گوجلو و دیرلی سیلاح قوللانمالیدیر. تور کجه بیر سیلاح اولاراق دوشونولمه لیدیر. بو دوشونجه هر گونئی

آنالار، فارسجا بیلمه بن ساوادسیز اولار و گئریده قالار دوشونجه سینین بوش و دوشمان و دوشمانا اویانلارین اویونو اولدوغونو بیلپ و اؤز اوشاقلارینا اؤز آنا دیلرینی اؤیرتمکله اولارلا و گلجک نسله خیانتده بولونماسینلار. بابالار، ائود تور کج دانیشیلار قورالینی اویوقلاماقلا، حاکیم فارس میللتینین ائولره اوزانان ایگرنج ائگمنلیک الینی کسسینلر. بیئی دوغولان اوشاقلارین اذلارینی تور کجه قویماقدا ایصرارلی اولماقلا، و حتتا هرکس اؤز آدینی ویا ایش یئرینین آدینی تور کجه یه دئیشدیرمک اوچون دئولتین ثبت احوال ایدارسینه گئتمکله بؤیوک بیر سیاسی دالقا و ائیلیم گئرچکشدیره بیلریک. ایشقالچی میللتین دیلینی ایشلتمکدن چکیمک ان بؤیوک میللی و مدنی باش ایمه مکدیر. ایشقالچی میللتین دیلینده رادیو، تئلویزیون، و قازتلری بایکوت ائتمک و ایلگیلمه مک، گوئی آذربایجان تور کونون باش بئینینی نوکرائدیجی، کوللشدیریجی و بیر سؤزده فارسلاشدیرجیلیقدان قورتولماغا یؤنلی گؤتوره ر. میللی حرکتیمیزین چالیشانلاری و باغلی اولدوقلاری قوروبلار، هرکس و هامی، تور کجه یه ایراندان قورتولماق اوچون بیر سیلاح اولاراق باخمالیدیرلار، و بو کسرلی، دیرلی، و یارارلی سیلاحین قوللانیش یوللارینی اینجه له مه لی و بیلمه لیدیرلر.

کیشینین (اینسانین) ان ایلکل و ان دوغال حاقلریندن اولان آنا دیلیندن بو قدر اؤز توپراقلاریمیزدا محروم قالماق هئج کیشیه و اؤزللیکله هئج تور که یاراشماز. بو قدر آشاغالیق دوروم کیمسه یه یاراشماز البته. اما، کنچمیش ۸۰ ایلده فارس میللتینین اوستولوغونو ساوونان ایرانچیلار، قوندارما ایران یاراتماقلا و قوندارما ایرانلی میللتی یاراتماقلا، یاواش یاواش تور کو و اؤزللیکله گوئی آذربایجان تور کونو تور کسوزلشدیریلمه گه و فارسلاشدیریلماغا سوروکلمیشلردیر. ایندی، قوندارما ایراند، ۳۵،۰۰۰،۰۰۰ تور کون اؤز آنا دیلیندن بؤیله محروم توتولماسی و بو قدر تحقیر اولونوب آشاغیلانماسی، هرکسه بیر نورمال دوروم و قبول اولونموش سورهر

دوروم اولسا دا، دنیا دیلچیلیک بیلیمینه گؤره و دنیا توپلوم و توپلوم بیلیمینه گؤره بؤیوک بیر فاجیعه دیر. گوئی آذربایجان تور کونون بؤیله ایران ایچینده گون به گون اریگیب گئتمه سی و یاواش یاواش یوخ اولماسی، اینسان تاریخینده ان بؤیوک ایتگیلردن بیرى و ان بؤیوک فاجیعه لر دندیر. بو دیلقیریمی همن سوی قیریما بنزدیر و سونوجلاری دا همندیر. بو بؤیوک فاجیعه نین بیزیم مظلوم میللتین باشینا یاواش یاواش کلمسی اونون حیس ائدلمسینی داها چتینلشدیرمیشدیر. بیر یاندان دا فارسلاشدیرماغین و تورک دوشمانلیغینین اؤنده گئندلرین بیر چوخو تورک کؤکنلی اولماغی بو ایگرنج و قورخونج سورهر جی داها دؤزوملو و یوموشاقلاندیرمیشدیر.

گئچمیش یوزیلده ایران بوتولوغونو ساوونان و تورک وارلیغینی فارس میللتینین آیغینا سالان، سؤزده آیدینلارین چوخو تورک کؤکنلی اولموشلار. گوئی آذربایجان تور کونون قارشیسیندا دوران و اونو اؤز آنا دیلیندن محروم ائدن، اونون خائین، ساتیمیش، مانقوت، وطنسیز، سؤزد آیدین دیر. میللی حرکتی، بو قارانیق یایان اما آیدین گئچین تورک کؤکنلیر ان تهلیکه لی عامللر اولموشلار. میللی حرکتین چالیشانلاری بو تهلیکه یه دویارلی اولمالی و اونا قارشى دورمالیدیرلار. باشاردیقجا، فارسجا یازماقدان چکینیلمه لی و هر یئرده تور کجه یی رسمی اولاراق قوللانمالیییق. تور کجه یه و اونون بیز وئره بیله جگی گوجه اینانیب، تور کجه یازمالیییق. آنا دیلی بیز هر شئیدن اؤنملی و قورتولوشا گؤتورن یول کیمین گؤرونمایدیر. گوئی آذربایجان میللی حرکتینین فارسجا یازان چالیشانلاریندان گؤزنتیمیز بودور کی، اؤزلرینه زحمت وئریب، تور کجه یازماغی ویا دوغرو تور کجه یازماغی اؤیرنسنلر. دوشمان دیلی ایله یازماغین و یازشمانین هئج بیر باهانسى یوخدور. گئنل اولاراق میللی حرکتیمیزین یازیلاری و یازیشمالاری تور کجه اولمالیدیر. اؤزونو آذربایجانچی بیلن هرئسین اؤزون، بو قوشاغا و گلجک قوشاغا

و گلجک قوشاغا ان بؤیوک بورجوو تورکجه نی قوللانیب گلیشیدیرمکدیر. تورکجه دوشونوب، تورکجه اوخویوب، تورکجه یازماق بیزییم حرکتیمیزین تمللریندیر.

بو گون، اوخولارین اچیلیش عرفه سینده، گونئی آذربایجاندا تورک میللتینین آنا دیلینین حاکیم فارس میللتینین الی ایله یوخ ائدیلمه سینه ایلگی چکمک اوچون بیر یئرہ یغیشمالیق و مظلوم و محکوم میللتیمیزین سسینی هرکسه یئتیرمه لیگیک. بیز، بو مظلومیتین هارایینی دونیا چاتدیرمالیق. بیز، تورکجه میزی بیلمه لیگیک. یوخسا، ایران-فارس شئیطانلیق دوزنی، قوشاق قوشاق بیزی تورکوزلشدیریر، و بیزی اؤزوموزه اؤزگه ائدیر. بیز اویلاق اولمالیق، کی، دوشمان اویاقدیر. کئچمیش ۸۰

ایلده فارس-ایران دوشمانی بیزییم ان اوزاق کندلریمیزجن سیزمیش و بیزی تالان ائتدیگجه فارسجایی آغزیمیزا سوخموشدور و بیزی ایرانلیلاشدیرمیشدیر. بو فلاکتین قارشیسیندا بیز دورمالیق. کیمسه گلیب بیزه بیزییم دیلمیزی یوخلوقدان قورنارمایا جاقدیر. بو فارس-ایران دؤینین شوشه سی بیزییم الیمیزله تبریز خیابانلاریندا یئرہ وورولا جاقدیر. بیز گونئی آذربایجان تورکلری، دیلمیزی فارس پوزقونلوغوندان قورتاراجیمیزا آند ایچیرک. آند ایچیریک، گونئی آذربایجان باغیمسیر اولانجان، و تورکجه بوتون آذربایجانین تاریخی توپراقلاریندا رسمی دیل اولانجان، بو قوتسال ساواشیمیزدان بیلیب یورولمایا جاقیق. آند ایچیریک، فارس-ایران دوزنینی دیزه چؤکرده جه بیک و بؤیوک آذربایجانی قورا جاقیق.

یاشاسین گونئی آذربایجان
یاشاسین تورک
یاشاسین تورکجه

◀ بوتون ديل توپولوملاری برابر حاققا مالیکدیر لر

یونس شاملی

دیل بوگون وارلیق، حتی بعضی میلترلر اؤلوم-دیریم قونوسو اولان بیر فاکتوره چئوریلیمشیدیر. هر کس اؤزوندن، دیل بیر فلسفه یه مالیکدیر دئی، دوشونه بیلر، لاکین دیل مورکب اینسانین وارلیغیندن و اونون کیملیغیندن آیریلماز بیر پارچادیر دئیبه دوشونمک لازیمدیر.

میللی دئولترلر و دیل سییاستی

دئولت - میلترلرین قورولوشو و ائیدیم (تحصیل) سیستئمینین برپا اولماسی، او دئولتلری دیل ائیدیمی سییاستی اوچون سئچیم قارشیسیندا قویموشدور. بو دئولترلرین برپا اولماسی ایله برابر، دئولته منسوب اولان میلترین دیلی، دئولت دیلی و سونرا حوقوقی آچیدان رسمی دیل اولاندیر یلمیشدیر. دئولت دیلی پراکتیکادا، نچه دیلی اولکهلرده، تکجه اوستون بیر دیله چئوریلیمشیدیر. اما بعضی اولکهلرده، دئولت - میلترلر، یالیز بیر میلته یوخ بلکه اولکده یاشییان میلترلر سؤیکنرک، نچه میلته دئولت - میلترلر برپا اتمیشدیرلر. ایسویچره (سویس) و گنچمیش سوویئت بیرلیگی و گنچمیش یوگوسلاویا او جومله دئولت - میلترلرین ساییلابلر. اما چوخلو مولتی ائتیک اولکهلرده بیر میلته دئولت - میلترلر برپا اولموشدور و بو واسیطه ایله حاکیم میلترین دیلی قورونوب و گلیشمه سی ساغانمیشدیر، اما همین شرایطده محکوم میلترلرین دیلری دئولترلرین دیل سییاستی چرچوسینده یا اونودولموشدور، یا اینکار

دیل و یا دیلر، تاریخین چوخ اوزاقلاریندان گلن، توپلومو ساغلايان، اینسانلار آراسی علاقه لری قوران، اونون تاریخینین ایلك گونلریندن علاقه لری برپا ائدن، بیلیمی، حیسی و آنالییشی ایفاده ائدن واسیطه دیر. دیل اینسان حیاتینین اسکی (قدیم) و ان دیرلی میراثیدیر. دیل اینسانین حیسینه ایشلیین و مفکوره اورتیمینین و هر آلندا تانتیمین واسیطه سیدیر.

اینسانین ایلك توپولوملاریندان، ایلك توپولوملارین قورولوشوندان بری دیل ان اؤنملی رولو اوئیویان بیر فنومن اولموشدور. دیل مدنیتین یارانماسیندا، بیلیمی الده اتمه ده، ایلیتیشیم قورماقدا، گونلیگی ساغلاماقد جیدی بیر رول اوینامیشدیر و اوزاق گنچمیشلری بو گونه گتیریب چیخارماسیندا ان اؤنملی کؤرپو اولموشدور و گله جگین ایشیغین اینسانین یولوناساچمیشدیر.

دیل تاریخین و اینسانلیغین ان دیرلی دفته سیدیر. دیلی اینسان تاریخینین، ان اؤنملی مؤعجیزه سی اولدانیرماق هئج ده یالیز اولماز. مودئرن تاریخه یاخینلاشمادان، دیل، سیاسی گوجلرین، کولتور و مدنیتین فورمالاشماسیندا اساس فاکتورلارین بیری اولموشدور، و دیلرین زنگینلشمه سی یاواش - یاواش دیلین اؤزو بیر گوج فاکتورونا چئوریمیشدیر و ائله بیر گوجه دؤنموشدور کی، بوگون فیکیر، بیلیم و آنالییش ساحه سینده اینانılmaz رولا مالیک اولموشدور.

اولونوب و يا آغیر بیر آیری - سئچگیلییه معروض قالمیشدیر. بو سیاست، اینکیشاف ائتمه مییش اؤلکه لره گلدیگده، دیل سیاستی حاکیم دئولتین طرفیندن محکوم میلتلرین دیللر ضعیفشدیریلیمیش، و محو اولمایا ساری آپاریلیمیشدیر.

أوروپا دا دئموکراتیک و ریفاه دئولتلیرین قورولوشو، دئموکراتیانی گلیشدیردیگی عرفه ده، محکوم میلتلرین میلی حوقوقلار و دیللری رسمی استانوس قازانمیشدیر. أما گلیشمه مییش اؤلکه لرده، او جومله دن اورتادوغو بؤلگه سینده یئرلشن اؤلکه لرده محکوم میلتلرین دیللری، حاکیم دئولتین طرفیندن چوخ جیدی آیری - سئچگیلییه معروض قالمیشدیرلار. عئینی حالدا محکوم میلتلری حقارته معروض قویماقلا، او میلتلرین دیللرینیده آشاغلاماغا معروض قویدولار. بو سیاست ایران دا، رضا شاه پهلوی و اوغلو واسیطه سی ایله ایران دئولتین دیل سیاستینن آیریلماز بیر بؤلومونه چئوریلیمیشدیر. همن سیاست یئنی دئولتی (یران ایسلام جومهورییتی) برپا اولماسی ایله دوام ائتدیریلیمیشدیر.

بئین الخالق بیاننامه لر و دئولت لری ن دیل سییاستی

بئین الخالق دئکلاراسییلار، اولوسلار آراسی اورقانلار، او جومله دن بیرلشمیش میلتلر تشکیلاتی، و بئین الخالق اینسان حاقلاری دئکلاراسییاسی، بو دئکلاراسییا باغلی کونوئسیییلار، دونیا آنا دیلی بیاننامه سی بوگون دئولت لری ن ایچ سییاستلرینه ائتگی بیراخیر. او جومله دن هر ایل فئورالین ۲۱، "دونیا آنادیلی گونو" عادی ایله دونیانین هر بیر بو جاعیندا آنا دیل لر آغیر لانیپ و قوتانیپ.

بیرلشمیش میلتلر آناشاماسیندا ۴ فرقلی ماده ده دیل حاقیندا آیری - سئچگیلیگین اورتادان قالدیرماسین وورقولا بیر. ۱۰ نجی مادنین ۳نجی بندینده، ۱۳نجو مادنین ب بندینده، ۵۵نجی ماده نین ج بندینده و ۷۶نجی مادنین ج بندینده "ایرق، جنسییت، دیل، یا دا دین" دایاناراق آیری - سئچگی اولماماسین دئییه قید اولونور.

بیرلهمیش میلتلر آناشاماسینین ۵۵جی ماده سینین ج بندینده دیل آیری - سئچگیلیگینه قارشى، یازیر کی: "ایرق، جنسییت، دیل یا دا دیندن آسیلی اولمویاراق، هرکه سین اینسان حاقلارینا و تمل اؤزگورلوکلرینه بونون دونیادا ائتگین بیر بیچیمده ساقی گؤسترلمه سینی قولایلاشدیراجاقدیر".

بئین الخالق اینسان حوقوقلاری بیاننامه سینین ۱نجی ماده سینین ۲نجی بندینده یازیر کی: "هر بیر اینسان، ایرق، دریسینین رنگی، جنسییتی، دیلی، دینی، سیاسی و دیگر عقیده لری، میلی و سوسیال منصوبیتیندن... آسیلی اولمویاراق، بیاننامه ده قئید اولان بوتون حوقوقلار و بوتون آزادلیقلار مالیک اولمالیدیر".

"اوشاق حوقوقلاری کونوئسییاسینین" (نویامبر ۱۹۸۹) ۱۷ نجی ماده سینین د بندینده یازیر کی: "کوتلوی اینفورماسییا واسیطه لری ن آزلیق تشکیل ائدن هر هانسی قورویا و یا یئرلی اهالییه منسوب اوشاغین دیل طلباتینا خوسوسی دقت یئتیرمه یه هوسلندیپرلمه سی".

"میلی و یا ائتیک، دینی و دیل آزلیقلارینا منسوب اینسانلارین حوقوقلاری حاقی بئیاننامه سینین" (دئکابر ۱۹۹۲) ۴نجو ماده سینین ۳نجو بندینده بئله یازیر: "دئولت لر، حیاتا کئچیریلمه سی مومکون اولان یئرلر، آزلیقلار منسوب شخصلرین اؤز آنا دیل لری ن اؤیرنمه لری و اؤز آنا دیل لری نده تعلیم گؤرمه لری اوچون لازیمی ایمكانلار مالیک اولمالاری نامینه مووافیق تدبیرلر گؤرورلر".

بیرلشمیش میلتلرین ایرقی آیری - سئچگیلیگین لغو ائدیلمه سی اوزره کومیته سی ۲۰۱۰جو ایلین اوگوست آیینین ۲۷ده وئردیگی راپوردا آیدینجا ایراندا غئیری فارس ائتیکلر و آزیلیقلارین تامام ساحه لرده آیری - سئچگیلیگیه معروض قالماسین گؤستریر و ایران دئولتینه آزیلیقلارین آنا دیلینده تحصیل آلماسینا شرایط بارالتماسین تؤولوییه ائدیر. (۱)

بئین الخالق بیاناندا و تامام ائورنسل دئکلاراسییلاردا آنا دیلینده تحصیل آلماق حاقی قولونومشدر.

بو خصوصدا، یعنی آنا دیلی حاقیندا "آئورنسل دیلی حاقلاری بیئاننامه‌سی" قبول اولاندان سونرا، یونئسکو طرفیندن "۲۱ فئورال، دونیا آنا دیلی گونو" اونوانی ایله قئید اولونموشدور.

"بئین الخالق دیل حاقلاری بیئاننامه‌سی" نه دئییر؟

بو بیئاننامه اؤزلیکله آنا دیلی حاقیندا، و اوشاقلارین آنا دیلده تحصیل آلماق حاقینی دیقت مرکزینه گتیریر. بئین الخالق دیل حاقلاری بیئاننامه‌سی ۲۰۰۵نجی ایلین هازیران آیینین ۶-۹نجو گونلرینده بارسلونا شهرینده قبول اولونموشدور.

بئین الخالق دیل حاقلاری بیئاننامه‌سینین ۱۰نجو ماده سیده، دونیاین هر بیر بوجاغیندا اولان اولکله‌ره دیل حاقدا آیری-سئچگیلییه (تبعیض) سون قویمانسی بئله فورموله ائدیر: "بوتون دیل توپولوملاری ائشیت (برابر) حاقا مالیکدیرلر". بورادا "ئشیت حاق" سؤز قونوسودور، هانسی دیلین هارادا اولماسی سؤز قونوسو دئییل. هر بیر دیل توپلومو بئین الخالق دیل حاقلاری بیئاننامه‌سینه گؤره برابر حوقوقلایاشامالیدیرلار.

بو بیئاننامه‌نین ۳نجو ماده‌سینین ۱ و ۲نجی بندلرینده، آیدینجا دیل حاقینین بیر فرد (شخص) و یا بیر توپلومون (جمعیته‌نین) آچیسیندان نئجه اولماسین دیقته قئید ائدیر:

"۱. بو بیلدیگره آشاغیداکی حاقلاری، هر شراییطده تطبیق ائدیلبله جک دئوری و فراغی قبول اولمایان فردی حاقلار اولاراق قابول ائدیر:

- رسمی اولاراق بیر دیل توپلومون اویه سی کیمی تانیلما حاقی؛

- هر شخص اؤز دیلینی خصوصی و عومومی آنالاردا ایستیفاده ائتمک حاقی؛

- هر کس اؤز آدیندان ایستیفاده ائتمک حاقی؛

- هر شخصین اؤز دیل توپلوموندا باشقا اویه‌لری ایله علاقییه گیرمه، اولارلا علاقه قورماق حاقی؛

- هر شخص اؤز کولتورونون (مدنییتینین) دوامینی ساغلاما، و کولتورونو گلشیدیرمه حاقی؛

۲. بیر اؤنجه کی پاراگرافدا دیل قورویلارینین اولیرینه عطف ائدیلن حاقلارا اک اولاراق، و ماده ۲.۲ ده بیلرله‌دن شراییطیده دیقته آلاراق بو بیانات دیل قورویلارینین توپلومسال (جمعی) کیمی آشاغیداکی حاقلاری قاپسایا بیلله جگینی قبول ائدیر:

- اؤز دیللی ایله کولتورلورینین اؤز تیللمه‌سی حاقی؛

- کولتورل خیدمتلره گیریشیم حاقی؛

- اینفورماسییا واسیطه‌لرینده اؤز دیللی ایله کولتورلورینین حققانییتلی بیر بیچیمده یئر آلماسی حاقی؛

- اؤز دیللی و سوسیو ائکونومیک علاقه لری اوچون حوکومت اورقانلاریندان قاینی گؤرمه حاقی".

بئین الخالق دیل حاقلاری بیئاننامه‌سی دیل توپولوملارینی دیقت مرکزینه آیر و اولارین اؤز آنا وطنلرینده اؤز دیلرینین رسمی بیر دیل اولماسین، ۱۵نجی مادنین ۱جی بندیده، قئید ائدیر: "بوتون دیل توپولوملاری اوزرینده یاشادیقلاری توپراقلاردا (آنا وطنلرینده) اؤز دیلرینی رسمی اولاراق ایستیفاده ائتمه حاقینا مالیکدیرلر".

بئین الخالق دیل حاقلاری بیئاننامه‌سینین بو بندیه، اؤزلیکله نئجه دیللی ایراندا اویقونلاشدیریلیرسا، تورک دیلی آذربایجاندا، کورد دیلی کوردوستاندا، بلوچ دیلی بلوچستاندا، هابئله عرب دیلی عربیستاندا... رسمی دیل کیمی ایستیفاده اولونمالیدیرلار.

بو بیئاننامه‌نین ۲۴ونجو ماده‌سی دیل جمعیتلرینین تامام سویه‌لرده اؤز دیلرینین ایستیفاده اولماسینا قرار ورمه حاقین ووروقلاییر: «بوتون دیل توپولوملاری اؤز دیلرینین نه درجه ده آراچسال بیر دیل و چالیشما آلانسی قونوسو اولاراق وار اولاجاغییلا یاشادیقلاری بؤلگه‌ده کی تحصیل هر سویه سینه: مکتب اؤنجه سی، اورتا مکتب، کوللئج، تئخنیک و پئشه مکتبلر، اونیورسیت، یئتکین تحصیلینده نه درجه‌ده وار اولاجاغینی تعیین ائتمه حاقینا مالیکدیر».

دونیا دیل حاقلاری بیئاننامه‌سی، آیدینجا، دیل و دیل توپولوملاری حاقدا آچیقلیق گتیریر و دونیاین

هر بیر بوجاغیندا دئولتلیری بو بیاننامه‌نین او یقولاشدیرمایا دعوت ائدی.

ایران دئولتی، و اونو دیلر قارشیسیندا، داهایا دوغروسو غئیری فارس دیلر قارشیسیندا سییاستی، بوگونکو بیئن الخالق آلاندا موجود حوقوقلارا او یقولاشدیرماق یوخ، بلکه اونون قارشیسیندا دورماقدیر. آیری- سئچگیلیک سوسیال، انکونومی و کولتور (مدنییت) ساحه لرینده قاباریجیق فورمادا گؤزه چارپیر. بو سییاستین ان گوبود فورماسی ایران دئولتینین غئیری فارس دیللی حاقدا سییاستیدیر. ایرانین آنیاساسیندا غئیری فارس دیلر چوخ ناملوم فورمادا یئر آلیب و عملده ده دئولتین گونده لیگینه یئرلشمیر.

ایرانین آنیاسادا عکس اولان دیل حاقی

ایران دئولتینین آنیاساسیندا (کونستیتوسیاسیندا) موجود دیل حاقلاری اوچون چوخ یترسسیز، آیری- سئجگیه دایانان، غئیری دئموکراتیک بیر متین وار، باخمیباراق کی همین آنیاسانین ۱۹ ونجو ماده‌سی برابرلکدن و اتشیتلکدن سؤز آچیر؛

"ماددی ۱۹: ایران'داکی بونون اینسانلار، هانکی کؤونه و اتتیک قورویا باغلیلیغینا باخمیباراق همین حاقلارا مالیکدیرلر و رنگ، ایرق، دیل، بیر آیریجالیق ساغلاماز."

ایران آنیاساسینین (اساسی قانون) دیل حاقیندا قئید اولان ۱۵ نجی ماده، تامامله ۱۹ نجو ماددین قارشیسیندا دوران بیر ماده‌دیر. ایران آنیاساسینین ۱۵ نجی ماده‌سینده ایران کیمی نئجه دیللی اولکهنین دیلر حوقوقون بئله تانیلامییر؛

"ماددی ۱۵: ایران'ین رسمی دیلی و یازیسی، اینسانلارینین اورتاق دیلی اولان فارسجادیر. رسمی سندلر، یازیشمالار و کیتابلار بو دیلده و یازیدا یازیلماق مجبوریتینده دیر.

بونونلا بیرلیکده مطبوعاتدا، کوتلوی اینفورماسییا واسیطه لرینده و عئینی زاماندا مکتبلرده او دیله عایید ادبییات درس لرینده فارسجایا اک اولراق دینی و اتتیک دیلرین قوللانیمینا ایزین وئریلیر."

بیر طرفنده، آدین چکدیگیمیز "دوینا دیل حاقلارینین بیاننامه‌سی" نین ۱۰ ونجو ماده‌سی، یانی "بوتون دیل توپولوملاری اتشیت (برابر) حاقا مالیکدیرلر" دئییه بیزیم آنالیزده یئر آلیر.

بورادا آدین چکدیگیمیز ایران آنیاساسیندا بو ایکی ماددین (۱۵، ۱۹) قارشیلیقلارین، بیر طرفدن "اؤرنسل دیل حوقوقلاری بیاننامه‌سی" نین ۱۰ ونجو ماده‌سی ایله قارشلی قارشیا قویاندا، بیر آیری طرفدن، ایران آنیاساسی چوخ پریشان، ایری- سئجگیلیه یول وئرن، و ایران دئولتینین غئیری فارس دیللی قارشیسیندا سؤمورگه چی بیر سییاستین او یقولاماسین گؤستیریر.

آدین چکدیگیم اوج ماددین ایکسی، یانی ایران آنیاساسینین ۱۹ ونجو ماده‌سی، و اؤرنسل دیل حاقلاری بیاننامه‌سینین ۱۰ ونجو ماده‌سی، برابرلکدن، اتشیتلکدن و عدالتچیلیکدن سؤز گئدیر، اما باخاق گؤرک، ایران آنیاساسینین ۱۵ نجی ماده‌سی یوخاریداسیرالادیغیمیز ایکی ماده ایله هاردا و نئجه قارشلی دورور.

ایران آنیاساسیندا دیل حاقی، سؤز قونوسو اولورسا، ۱۵ نجی ماده برابرلی، دئموکراتیزمه و عدالتچیلیه آشاغیدا سیرالادیغیم سببلره گؤره قارشیدیر:

۱- ایران آنیاساسینین ۱۵ نجی ماده‌سینده دیلرین برابر حوقوقی نظره آینماییدیر. چون کو، اورادا فارس دیلی، رسمی دیل، اورتاق دیل، مکتب دیلی، دئولتین سندلرینین دیلی کیمی وضعیفه لر اوچون دئولتین بونونا هئج بیر وضعیفه قویلمور.

۲- غئیری فارس دیلرین قانوندا آدین چکمه مک، اونلارین هانسی دیل اولمالارین بللی ائتمه مک، گئئله، او دیلرین اؤتمسسیز اولماسین، و رسمیته تانیماماسین گؤستیریر.

۳- غئیر فارس دیلرینین آدلارینین قئید اولونماسی، او دیللی حوقوقی موقعدن بیر غئیری حوقوقی آلانا داشیبیر و دیل صاحبیلرینی اؤز دیلریندن مودافیعه ایمکانین آلیر.

۴- ایراندا اولان دیلرین آنیاسادا آدی قئید اولماماسی، او دیللی اولکهنه غئیری رسمی دیل

اولمارین گوستریر و ایران دئولتی آدینا یازیلان آنیاسانین باشقا دیلره قارشسی ضیدییتین بیان ائدیر. ایران قانونلاریندا، او دئولتین ایسلامییتی داشیماغینا باخمییاراق، حتی عرب دیلی بئله ایران آنیاساسیندا رسمییت تاپمایبیدیر. بو او دئمکدیر کی، ایرانین آنیاساسین، کیمسه یازمیشسادا، بو آنیاسا بیر کور فارس میلنچیلیگینه سویکنمه سی آچیق - آشکار گۆزه چارییر.

۵- دیل حاقی، انورنسل دئکلاراسییلاردا، و بیین الخالق حوقوقدا، بیر دئموکراتیک حاق تائینیر. دیل حاقی، سیاسی بیر حاق یوخ، بلکه دئموکراتیک بیر حاقدیر. بوگون دیل حاقی دئموکراتیک دئولتئر آنیاسالاریندا چۆزوم بولورسادا، ایراندکی آنیاسا دیل حاقینا گلدیکده، و داها دوغروسو غئیری فارس دیلئر (تورک، کورد، بالوجه، عرب، تورکمن...) سۆز قونوسو اولورسا حاقسیز لیغا و عدالتسیز لیبه اوغراییرلار.

۶- ایران آنیاساسینین ۱۵ جی مالدده سی، فارس دیلین بیر واسیطه و یا علاقه دیلی کیمی یوخ، بلکه او دیللردن اوستون و اولارین بیئینه اوتوران بیر دیل کیمی ایستیفاده اولماقدادیر. بو شیوه، پراکتیکادا غئیری فارس دیللری ایستیفاده آلتیندان ائوین بو جاقلارینا سوروتله ییر و او دیلر گون گنچدی کجه علیل بیر دیله چئوریلیر.

ایراند دیل حاقینا آچیلیش وار می؟

ایران دا بوگون آنا دیل ینده تحصیل آلماق حاقی سۆز قونوسو اولورسا ایکی آچیدان بر باد و تاسوفلو بیر دوروم وار؛

۱- دئولت سییاستی آچیسیندان

۲- کاموویو (عمومی افکار) آچیسیندان

۱- ایران دئولت ینین سییاستی آنا دیل ینده تحصیل آلماق حاقی سۆز قونوسو اولورسا بو اولکه اورتادوغونون ان گئری قالمیش دئولت لریندین بیری ساییلیر. ایران ین قونشولوغوندا یئرلشن اولکه لرده او جومله دن، ایراق، افغانیستان، پکیستان، ایران دان چوخ چوخ اؤنده گئدن اولکه لر دیرلر. آدین چکدیگی م اولکه لرده آنا دیلینده تحصیل آلماق

حاقی اوبقولانیبیدیر، آما ایران دا هله ده غئیری فارس اوشاقلارین آنا دیلی نده تحصیل آلماق حاقینین اوفوقو گۆزه چاریمیر.

ایران ینعی رسمیلری، او جومله دن گنچمیش تحصیل ناطیلری حمید رضا حاج بابایینین، وئر دیگی معلوماتا گۆزه ایران ین مکتبلرینده تحصیل آلان اوشاقلارین ۷۰ فاییزی غئیری فارس اوشاق لاردان اولوشور. بو آچیدان، ایران ین مکتب و مدرس لرینده اوشاقلارین یوزدغی ۷۰ آنا دیلینده تحصیل آلماق حاقینا مالیک دئیلرلر. ایران دئولتینین سییاستلرینه باخاند حقی اوزاق گله چکده بئله اوشاق لارین آنا دیلینده تحصیل آلماق ایمکانینا اومید یوخدور. بو شرایطده غئیری فارس اوشاقلار آراسیندا اومودسوز لوق، چاره سیز لیک، گله چکسیز لیک آرتیر و بو تورلو حیس لرین دوغورولماسینا شرایط یارانیر و اوشاقلار روحسال باخمیدان اولومسوز حیس لره قاپانییرلار.

(۳)

۲- ایران ین کاموویو، چوخ تاسوفله، آنا دیلی نده تحصیل آلماق حاقینا قارشیدیر. گنچن ۱۹۰ ایلد، غئیری فارس خالقلار، خصوصی ایله نورکلر چوخ جیدی آیری- سئچگیلیبه معروض قالمیلدیرلار. ایران ین مئدیاسی، رادیو، تیلویزیاسی، درگیلر و گونده لیک فازئته لرده تورکلره (وه باشقا میلنلر) قارشسی اهانتلره هر گون شاهد اولماق اولور. بو گنڈیشات، ایستر ایسته مز ایران کاموویونا، خصوصن فارس عمومی افکارینا نئقائو ائنگی بوراخیر. بو ائتگیلر اوزون زاماندا ایران ایچینده بیر آیریمچیلیغا یول آچیر.

سون ایللرد، آنا دیلینده تحصیل آلماق طلبی تورک توپولوموندا مئیدانا چیخدیغینا گۆر بیر اومید، بیر ایشیق، غئیری فارس خالقلارینین اورگینه ساجمیشدیر. بو خالقلار ایچینده مدنی ایستکلر، و میلی- دئموکراتیک طلبلر یایلماما باشلامشدیر، و بیر کوتلوی حرکت آیاق توتوموشدور. بو حرکات آذربایجان و تورکلر اوچون یئنی بیر آیدینلیق، یئنی بیر دوغوش کیمی اولموشدور. اوفوق گۆزه چاریمایا

باشلاميشدير و سوسيال - مدنى چاليشقانلىق آذربايجاندا دامارلارا يئنى قان فيشقيرميشدير. «گله جك
بىز يمدير» دئيه بىر ايسلوقان توپلومدا دويولماغا باشلاميشدير.
اومود، هر زامان دئيشيكليلكلرين ايلك موتورو اولموشدور!
۲۰۱۷.۰۹.۱۶